

INFORMASJONSBLAD FOR ELDRE I STAVANGER

Mortepumpen

NR. 3/2022

46. ÅRGANG

Informasjonsblad for eldre i Stavanger

Utgitt av:

Stavanger kommune
Helse og velferd

Redaktør:

Stein Hugo Kjelby
sthugokj@online.no

Redaksjonskomité:

Geir Johansen
geir.johansen@stavanger.kommune.no
Bente Hildeng Næss
bentehildengnaess@gmail.com
Anne-Grethe Thesen Godal
aggodal@gmail.com
Stein Hugo Kjelby
sthugokj@online.no

Redaksjonens adresse:

«Mortepumpen»
Olav Kyrresgt. 23
Innbyggerservice
Postboks 8001
4068 Stavanger
Kari Bang Jacobsen
kari.bang.jacobsen@stavanger.kommune.no
Tlf. 51 50 72 48

Bladet kommer ut 4 ganger pr. år og sendes fritt til alle over 67 år i Stavanger kommune

Neste nummer postlegges 01.12.2022
Stoff må være i redaksjonen 27.10.2022

Forside: Dagens profil er Thormod Rettedal Gilje, eller Tommy slik de fleste kjenner han som. Midtholmen er sjøspeidernes møteplass, også der har Tommy gjort en formidabel innsats i å få rehabilitert de gamle bygningene og skapt et flott miljø for sjøspeiderne i Stavanger. Les mer om Tommy på s. 3.
Foto: Stein Hugo Kjelby

Opplag: 15.000 eksemplarer

Layout: Rita Oosterhuis

Trykk: Kai Hansen Trykkeri

Internett:

www.stavanger.kommune.no/mortepumpen

Annonsepriser:

Bakside	kr. 4.500.-
Hel side inni bladet	kr. 2.500.-
Halv side inni bladet	kr. 2.000.-
Mindre	kr. 1.000.-

Gjelder for kommersielle annonsører.

Tidligere utgaver av Mortepumpen
blir nå lagret på

<https://issuu.com/search?q=mortepumpen>

PÅ REDAKTØRKRAKKEN:

Begynn å gyng

En mann som gikk av med pensjon etter mange arbeidsår ble spurt av en journalist om hva han nå skulle gjøre. Mannen tenkte seg kjapt om og sa at han skulle hjem og sette seg i gyngestolen i tre dager. Og så, spurte journalisten. Så skal jeg begynne å gyng!

Å slutte i arbeid etter et langt yrkesliv kan være brutalt. Man går på en måte fra alt til ingen ting. Mange trenger derfor noen dager til å «finne seg selv.» Mannen i gyngestolen har derfor et poeng og har innsett at han må begynne å gyng, altså gjøre noe, aktivisere seg.

Vi er nå langt over halvveis i Frivillighetens år, og frivillighetens betydning har vært markedsført på mange ulike måter, og behovet for frivillige har blitt tydeliggjort. I Mortepumpen har det nesten i hvert nummer blitt referert til, eller skrevet om behovet for, og betydningen av frivillige. Hvert år bør derfor ha frivillighet på agendaen. Når året oppsummeres skal det bli spennende å se i hvor langt prosjektet har lyktes.

I de seinere år har samfunnet oppdaget verdien av å ha den aldrende befolkning oppegående og friske så lenge som mulig. Som en del av prosjektet Leve hele livet - reformen, har Stavanger kommune nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe som jobber med å legge til rette for at Stavanger skal være mer aldersvennlig. På side 10 får du vite mer om hva gruppen mener et aldersvennlig samfunn skal inneholde.

Også de unge kan være urolige for hvordan fremtiden vil bli. Vi eldre tror kanskje at de unge ikke er så interessert i den livserfaring vi bærer med oss. Det stemmer ikke sier politiker Anne Kristin Bruns, som i sitt innlegg på side 8 nettopp skriver om at generasjonene trenger hverandre. Når vi bruker vår kompetanse for å hjelpe andre, erfarer vi meningen med livet, sier hun.

Vi kan altså ikke bare sitte i gyngestolen. Livet forventer noe mer av oss. Vi må begynne å gyng!!

Prestesønnen som fikk fritt spillerom

Tekst: Anne-Grethe Thesen Godal.

Mortepumpens redaksjon får fra tid til annen forslag til «profilen». Det setter vi stor pris på, og denne gangen ble det Tommy.

Da jeg ringte Thormod Rittedal Gilje i Godalen, var jeg forberedt på å møte en rogalandsstemme, men slik var det ikke. Det hørt østlandsk ut. Merkelig dette, tenkte jeg. Men nå skal du høre.

Tommy kjent som blant venner, er for lengst tilbake til farens barndomsgård på Sørnes i Godalen. Faren Tormod Andreas Akselsen Gilje, var prest og som prester flest, ble det embeter mange steder i landet. Og moren Esther f. Rittedal fulgte trofast med. Tommys søsken ble henholdsvis født i Oslo, Kolvereid i Nærøy, Rauland og Tjøme. Selv ble Tommy født i Øre på Nordmøre. Der ble han i 3 måneder, til de flyttet til Rauland og videre til Tjøme. Østlandsdialekten ble sittende fast, likevel med en rogalandsk drei.

Prestesønnen

For de som er kjent med området rundt Rauland kirke ved stranden langs innsjøen Totak i Telemark og den flotte prestegården, er det lett å forestille seg hvilken drømmeoppvekst Tommy hadde de åtte årene familien bodde der. For faren var det spesielt at han overtok embetet etter presten Odd Godal, som også hadde aner fra Sørnes i Godalen.

Med travle foreldre var prestegården med alle dyrene, en fin plass å være sammen med

ungene i nabolaget. Tommy fikk blant annet lov til å mate grisen med sydrer, og da ble det lange og gode samtaler mellom grisen og den lille gutten. Verre var det da mauseren kom fram og grisen skulle slaktes.

Låven ble en kjær lekeplass, og ute var det mulig for en 6-åring å bygge egen hytte ved å bruke materialer fra ombygging av prestegården og fra bygdesaga nede ved Totak. Arbeidsfolkene kalte gutten for Bitte Vasafot = den lille rotekoppen. For å varme opp hytta fant han en seksjon fra en etasjeovn og et soilrør som skorstein. For å få fyr, lurte han til seg bensin fra sagbruket. Alt gikk galt. Det ble store brannsar og blemmer. Impulsiviteten og kreativiteten til en liten pjokk, kunne fort få konsekvenser. Sykling ville han gjerne lære. Da var det bare å lånta morens sykkel, sette seg på rammen og utfor bar det, rett på en telefonstolpe. Og vinterens mulighet til å hoppe i 50 meters hoppbakke, var også fristende. De store guttene nektet han å hoppe. Det løste han med å snike seg inn på nederste avsats. Rennet ble stoppet og han klarte 36 meter. Brukne ski var vanlig, og den travle prestefaren måtte med jevne mellomrom lage nye ski med tupp fra smeden i bygda.

Neste prestegård ble på Tjøme, også der med uante muligheter for en «villstyring». Den store eiendommen skulle utforskes. Tommy

husker at dagene ble for korte for alt han og kameratene fant på. De skulle bade, mekke sykler, ut i båt, gå i skogen å finne fuglereir og bygge hytter på bakken eller i trærne. Vinters tid ble det laget hoppbakke og arrangert langrenn og skøyte løp. Sjøisen var spennende. Hvor langt ut mot åpen sjø våget de seg? Og så var det gøy å hogge løs isflak da det begynte å våres. Flakene ble brukt som flåter, og de staket seg rundt bryggene. Å leke sisten ved å hoppe fra flak til flak var også gøy. Lite hjalp det at de ble advart av fiskerne ved stranden.

Etter hvert som Tommy ble eldre, var det fristende å låne den eldste brorens avskiltete motorsykkel, mens de andre i familien var i kirken om søndagen. Det begynte så smått i gårdsrommet, så skogsveier og etter hvert med hjemmelaget skilt på rundturer på Tjøme. Tommy husker godt da han og en kamerat ble tatt på fersken av lensmannsbetjenten, og han ba dem kjøre forsiktig hjem.

Skolegutten og studenten

Skoletiden husker Tommy best fra Tjøme og etter hvert realskolen på Nøtterøy. Den kjekkeste læreren på realskolen var gymmlæreren. Klassestyreren var en hyggelig gammel dame. Lærerne i kristendom og språk husker Tommy som sure og sinte gamle menn.

Det kjekkeste skoleåret ble på yrkesskolen i Tønsberg. Der hadde Tommy grunnkurs i mekanikk med tanke på å bli bilmekaniker.

Tommy på motorsykkelen foran Engøyholmen Kystkultursenter som han var med å bygge opp. Foto : Privat

Snekring var også kjekt, og med erfaring helt siden 8-årsalderen i Rauland, valgte Tommy som 18-åring å begynne i tømmerlære i Tønsberg. Det ble mange kalde turer på motorsykkel fra Tjøme til Tønsberg. Det var så kaldt (20-30 kuldegrader), så gudmor og tante Rakel i Stavanger ga Tommy en 1953 modell folkevogn. Omsorgen fra tante Rakel kjentes godt, så godt at Tommy ville til Stavanger for å utdanne seg som bygningsingeniør. Og hos tante Rakel og onkel Ole Thime sto det gratis hybelleilighet til disposisjon!

En fallulykke gjorde at det ikke ble noen eksamen våren 1967. Det ble to-årig elementær teknisk skole i stedet - med eksamen i byggteknikk.

Og noen ganger er det slik at menn følger etter sin ektefelle. Konen Bitten f. Holgersen hadde

kommet inn på Sørlandets barnehagelærerskole. Tommy tok da jobb i et byggefirma og fikk fagbrev som tømrer. Bygging og mekking ble det som skulle prege resten av livet.

Frivillighetsarbeid

En stor del av livet har Tommy vært aktiv enten som medlem i kristne lag, speideren eller menighetsarbeid generelt. Det kan ikke ha vært mange stundene ledige i løpet av et døgn.

Han minnes tiden som leder for Tjøme kristelige ungdomsklubb og da han var styremedlem i Borgheim kristelige skolelag. Erfaringene derfra tok han med seg til Stavanger. Ungdomsklubben i Betel (Domkirkens menighetshus) ble et godt tilholdssted, hvor vennskap ble knyttet og der han traff Bitten. Og i den nylig bygde Varden kirke var han med på oppstarten og ble styremedlem da «Vi unge» ble etablert, en unge voksne-gruppe som kunne samle 4-500 fra hele Rogaland.

Og da Bitten fikk jobb som styrer i Varden menighet sin barnehage, ble hun og Tommy spurt om de kunne være med i barne- og ungdomsarbeidet. Han startet og ledet Varden KFUM speiderne i 16 år, tre ungdomsklubber og en barneforening. Og det gikk ikke lenge før Tommy også ble med i menighetsrådet i åtte år, derav tre år som formann.

Kirkeverge Helge Håvardstein fattet interesse for Tommys bygningstekniske kompetanse.

Tommy ble derfor engasjert av Stavanger kirkelige fellesråds bygningstilsyn i en fem-årsperiode. Det ble nok en spennende oppgave i kirkens tjeneste.

For de som har båten sin i Ramsvik, er Tommy et kjent ansikt. Som styreleder i Ramsvik Motorbåtforening i seks år har Tommy tatt initiativ til oppgraderinger av klubbhus, parkeringsplass og utvidet brygge. Og trenger båteierne der å få ut og ta opp båten, er det bare å ringe Tommy for assistanse.

Omsorgen for barn og unge har alltid preget Tommy og Bittens samliv. I 11 år har de vært familiehjem for ungdommer som har trengt trygge voksne rundt seg.

Ja, hva skulle Norge gjort uten frivillige, går det an å spørre seg.

Yrkeslivet

Tilbake i Stavanger i 1972 begynte Tommy å arbeide som selger hos Sørbø Trelast. Han laget materiallister og detaljtegninger til byggesett og kostnadsberegnet dette. 6 år senere startet han eget byggefirma sammen med en kamerat. Dette byggefirmaet ble lagt ned i 1990. Og da var all erfaringen og kunnskapen god å ha med seg da han ble lærer på Randaberg videregående skole, avd. byggfag.

Et par år senere møtte Tommy tilfeldigvis nå avdøde sivilarkitekt Helge Schjelderup på

Domkirkeklassen. Hvorfor ikke bli prosjektleder/daglig leder på Engøyholmen kystkultursenter på holmen Natvigs Minde? Helge mente han var perfekt for jobben, både som fagmann og med lang erfaring fra menighetens barne- og ungdomsarbeid. Og slik ble det fram til Tommy ble lærer i byggfag på Bergeland videregående skole i 13 år.

Engøyholmen Kystkultursenter og Engøyholmen sjøspeidergruppe.

Årene på Engøyholmen tenker Tommy tilbake på med stor glede. Helge Schjelderup fulgte opp ideene fra byantikvar Unnleiv Bergsgard, Fortidsminneforeningen og Rygja Kystlag om bevaring av sjøhusene med båter, maskiner og utstyr på Engøyholmen. Og for arkitekten var det viktig å få med seg gode håndverkere

Kystkultursenteret er ikke bare et sted for historien. Siden 1992 har senteret hatt et skoletilbud til elever som er knyttet til Lenden skole- og ressurscenter. De har 20 elevplasser, fordelt på fire elever pr. dag gjennom hele skoleåret. Tommy og de andre som har jobbet/jobber der, vet at dette har betydd mye for mange ungdommer. De har møtt trygge og stødige voksne som ga dem opplevelse av mestring og glede i samvær med andre.

Tommys hjerte for ungdommen har gitt seg mange utslag, og det han er mest opptatt

av nå, er ideen han hadde om å starte en sjøspeidergruppe knyttet til kystkultursenteret. Engøyholmen KFUK-KFUM ble etablert i 1995. Sammen med Aksel T. Onarheim, båtbygger Curtiss Anderson og folk fra kystlaget satte de i gang. Småbruket på Midtholmen ble tilholdsstedet, og sjøspeiderne satte i stand de kondemnabile og nær fallelferdige husene. 12-13000 dugnadstimer og sponsorgaver for 1,1 millioner kroner måtte til. 130 barn og unge og deres ledere storkoser seg i denne skjærgårdsidyllen, bare ti min. fra Stavanger sentrum.

Tommy forteller at Midtholmen skal være tilgjengelig for alle. Det er mulig å leie stedet til turer, vennesamlinger og utflukter. De er avhengig av leieinntekter for å kunne holde stedet ved like:

<http://sjospeider.org/midtholmen.htm>

Spillerommet

Presteparet som ga sønnen sin fritt spillerom, ville hatt mye å glede seg over, hadde de levd i dag. Omsorgen for andre, kreativiteten og håndverkets kunsten har gledet og vært til hjelp for mange, og utrolig nok har Tommy og Bitten i tillegg levd et ganske alminnelig liv der på Sørnes med tre sønner, svigerdøtre, seks barnebarn, hytte på Tangane (fikk tomt av tante Rakel) og en stor omgangskrets. Det som kanskje ikke er så alminnelig, er å se Tommy rasende rundt på motorsykkelen sin som 75-åring!

En aktiv kunstner fyller 90 år

Sigvard Marnburgs kunst var lenge en av de best bevarte hemmelighetene innen norsk kunstverden, og media var lenge opptatt av historien om direktøren i byens varemagasin som hoppet av og ble kunstner på heltid.

Tekst: Dag Randulf, Foto: Øystein Eldholm

Han debuterte med en brakutstilling i Stavanger Kunstforening i 1985 men fikk kanskje størst oppmerksomhet da han sammen med Kjetil Finne i 1991 ble plukket ut til å delta på den internasjonale utstillingen «blind navigatør»-arven fra surrealismen.

Marnburg er utdannet interiørarkitekt, så egentlig har han vært en kunstner i hele

sitt liv, og som representant for klassisk surrealisme har han i alle år stadig søkt nye tolkninger av hans tanker om tid og univers.

Når han i oktober fyller 90år, er dette en kunstner som er like vital og produktiv som tidligere.

I Skur 2 kommer han tilbake med ny utstilling den 28 oktober kl 18, hvor Kjell Pahr Iversen åpner utstillingen med 40 nye malerier.

Nytt fra kommunens utvalg for helse og velferd

I Mortepumpen, informasjonsbladet for eldre i Stavanger kommer det innlegg fra de forskjellige partiene i utvalget for helse og velferd. Redaksjonen er takknemlig for at de elleve medlemmene i tur og orden vil fortelle om sin politikk innen eldreomsorgen. Slik kan det bli tydeligere for oss hva det enkelte parti er mest opptatt av til enhver tid.

Generasjonane treng kvarandre

Kanskje tenke du at vi eldre tilhører fortida, eller du opplever gjerne at du ikkje henge med på tekniske løysningar og digital utvikling og kjenner deg meir og meir utradert på fleire områder. Du tenke kanskje at dei unge er dei som veit best og at dine erfaringar ikkje er så viktige.

Tekst: **Anne Kristin Bruns**, medlem i kommunestyre og utvalg for helse og velferd, Stavanger (KrF)

Men tru meg, også dei unge kan føle seg Musikre. Dei kan kjenne på ein uro og frykt for korleis framtida vil bli og korleis dei skal klare oppturar og nedturar i livet. Fakta er at vi treng kvarandre på tvers av generasjonane. Dei eldre treng dei unges kompetanse og dei unge treng dei eldre sin livserfaring og visdom.

Dei eldre har svært mykje ressursar, livsvisdom og kompetanse. Når vi bruker vår kompetanse for å hjelpe andre, erfarer vi meining med livet. Da KrF var pådrivar for å få på plass Verdigheitsgarantien i eldreomsorga i 2010 var det mellom anna for å sikre ein meningsfull alderdom. Garborg har sagt: «Me byggjer det gode i oss, når me gjer det gode ikring oss». Nettopp i dette sitatet er det mykje visdom. At vi får bety noko for

nokon gjev meining både for ein sjølv og dei som er rundt oss.

Over lengre tid har vi sett og høyrte at svært mange unge har utfordringar med psykisk helse. Det handle om einsemd, å vere åleine eller ikkje har eit nettverk å lene seg på når livet buttar imot. Dette kan også gjelde dei som ikkje nødvendigvis har psykiske utfordringar, men som kjenner på manglande tryggleik i kvardagen. Fellesnemnaren er at dei har eit behov for håp og ei vissheit om at det vil gå bra i livet, sjølv om det no er tøft. Både gjennom forskning og i vårt kvardagsliv veit vi at betydninga av håp er avgjerande for liv og livsmeistring.

Dei unge spør etter håp, og seier at meir enn nokon gong treng dei vaksne som har livserfaring. Nyleg las eg dette sitatet: «Vi ungdom har større behov enn våre foreldre for å samtale om tilværelsens grunnbetingelser.» Eller for å seie det på ein annan måte: vi vil være saman med dykk. Snakk til oss og med oss. Vi treng dykkar visdom og klokskap for å meistre livet. Vi treng at de ikkje «slepp sykkel» for tidleg og trur at vi klarer oss sjølv.

Ikkje minst kan 70-åringen seie: Eg har møtt vanskar og det er mogleg å komme seg gjennom dei. Eg har gått i tunellar og dei har vore mørke, men det har vore både lys i enden av tunellen, og lys langs vegen.

På mange måtar treng dei unge å forstå at den eldre generasjon ikkje først og fremst representerer fortida, men framtida. Ein 70-åring har levd 50 år lenger enn ein 20-åring. Ein har levd 50 år som den unge enno ikkje har levd. Det er klart at 20-åringane sine liv vil bli annleis enn 70-åringen sitt. Så er der likevel læring, erfaring og det livet ei har levd som 20-åringen treng for å ha håp.

Ikkje minst kan 70-åringen seie: Eg har møtt vanskar og det er mogleg å komme seg gjennom dei. Eg har gått i tunellar og dei har vore mørke, men det har vore både lys i enden av tunellen, og lys langs vegen. 70-åringen kan tale inn håp til 20-åringen og seier: Det går bra. Dette greier du. Eg har vore der. Eg kjem frå fortida for å gi deg framtid. Når ein oppleve at ein er til nytte og hjelp kjenner ein på at livet er meiningsfullt og gjev verdigheit.

At vi legg til rette for møteplassar på tvers av generasjonar er ei av KrF sine viktige saker. Lyttevenn, der barn les høgt for eldre, har eg skreve om tidlegare i Mortepumpen. Dette er eit godt eksempel som er viktig både i eit folkehelseperspektiv og generasjonsperspektiv.

Vi har eit samfunn som er altfor oppdelt og inndelt i aldersbestemte klasser i dag. Samtidig bur dei unge gjerne langt unna nær familie og besteforeldre, slik at mange ikkje kjenner menneske som er eldre enn ein sjølv. Og mange eldre saknar sine.

Når vi då les i Ung-data undersøkinga om at 80% av ungdommane gjerne vil bruke meir tid med sine foreldre (og eg kan legge til besteforeldre eller andre trygge vaksne) og ser nytten av å vere saman med dei, må vi som er vaksne ta dette til oss og tru det. Dette gjeld også besteforeldre og tanter og onklar. Vi må vere nysgjerrig på deira liv og samtidig dele våre erfaringar frå den gongen vi mellom anna hadde kjærleikssorg, opplevde vårt største livstap og kom oss igjennom stormar. Vi må også fortelje om kva «sår» vi har fått og korleis det har forma oss på ulike måtar på godt og vondt. I dag spør dei unge etter ærlege og livskraftige liv.

Slik kan ein på ulike måtar finne fellesnemnaren, sjølv om ikkje alt er likt. Ikkje minst kan den eldre hjelpe den unge til å forankre sitt liv i det som betyr noko, det som er berekraftig og som står seg i stormane vi må igjennom som menneske. Unge menneske lever i ei verd der tusenvis av stemmer fortel dei kven dei er, kven dei burde vore, kven som er innafor og kven som er utanfor. Kanskje meir enn nokon gang treng dei unge den berolegande stemma til eit eldre menneske som ser dei og som seier: Vær ikkje uroleg. Der er lys i tunnelen. Eg veit det. Eg har erfart det. Der er håp.

Det håpet ber de som les dette. Ver opne og by på dykk sjølve og dykkar livserfaring, det treng vi alle. Då er du med på å gje kvardagen ei mening, og kan oppleve at livserfaringane dine kjem godt med som rettleiing og oppmuntring til fleire.

Aldersvennlig samfunn, hva er det?

Vi lever lenger, og er vi er friske lenger. Mange er pensjonister en tredjedel av livet sitt. Hvordan sørge for at den siste delen av livet blir så god som mulig?

Tekst og foto: Vigdis By

Som en del av Leve hele livet-reformen (eldrereformen) har Stavanger kommune nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe som jobber med å legge til rette for at Stavanger skal være aldersvennlig. Norske kommuner får stadig flere eldre. I dag er 12 prosent av innbyggerne 70 år eller eldre. Hver femte innbygger vil ha fylt 70 år innen 2060, det vi si 21 prosent, ifølge Statistisk sentralbyrå.

Lever lenger

Vi blir ikke bare eldre, vi lever lenger også. For mange vil pensjonisttilværelsen vare så lenge som en tredjedel av livet. Hvordan skal denne delen av livet bli så god som mulig? Det nasjonale senteret for et aldersvennlig Norge jobber med dette som en del av kvalitetsreformen Leve hele livet. Et aldersvennlig Norge er et av reformens innsatsområder.

Gode hverdagsliv

Stavanger kommune ønsker at eldre innbyggere skal ha gode hverdagsliv. Rådgiver for universell utforming og aldersvennlig samfunn Bente Marie Johansen leder arbeidsgruppen i Stavanger kommune.

- At vi lever lenger og blir flere eldre er en positiv utvikling. Det gjør også at vi må tenke nytt for å forberede oss på at det blir flere eldre i årene som kommer. De eldstes ressurser skal brukes til det beste for den enkelte selv, og for samfunnet. Vi skal holde oss aktive, delta sammen med andre og bo hjemme så lenge som mulig. For å få dette

til må vi alle engasjere oss og bidra, sier Bente Marie.

Med i nettverk

Stavanger kommune er med i både et regionalt og et nasjonalt nettverk for aldersvennlige lokalsamfunn. Tanken er å få kunnskap om hvordan kommunen skal bli god å bo i for eldre innbyggere.

- Universell utforming er viktig, det samme er tilpasset bolig og at de eldre har mulighet til å delta og ha innflytelse i samfunnet, understreker Bente Marie.

Arrangerte innspillsamlinger

Kommunikasjon og medvirkning blir derfor viktig i utviklingen av et aldersvennlig lokalsamfunn. Hva tenker de eldre selv er viktig? Arbeidsgruppen benytter resultatene av fire innspillsamlinger med frivillige lag og organisasjoner høsten 2021 arrangert av de som jobber med Leve hele livet i helse og velferd-staben i kommunen. Eldrerådet og Funksjonshemmedes råd deltok både i planlegging og gjennomføringen av samlingene. Samlingene ga verdifull informasjon om hva som er viktig for eldre selv og har vært utgangspunkt for tiltakene som iverksettes.

Stand på Rennesøydagen

Lørdag 27. august sto Bente Marie også på stand på Rennesøydagen sammen med rådgiver i helse og velferd Stine Johansen Haaland og rådgiver Ruth-Karin MJ Hasle

BLID GJENG: Fra v. Ruth-Karin MJ Hasle, Stine Johansen Haaland og Bente Marie Johansen på Stavanger kommunes stand på Rennesøydagen 27. august.

PÅ STAND: Stine Johansen Haaland traff fra v. Bernt og Jofrid Norenes og Åse Nordbø på Rennesøydagen. Bernt og Jofrid bor på småbruk med sauer og har ikke begynt å tenke på å flytte til leilighet enda.

som jobber med demensvennlig samfunn. Begge er med i arbeidsgruppen.

- Vi delte ut brosjyrer om viktigheten av å planlegge egen alderdom og tips til de som vurderer å kjøpe ny bolig. Det er viktig å begynne å tenke på hvordan man ønsker å leve den siste delen av livet tidlig. Finn en bolig du kan leve hele livet i, eller tilpass den boligen du har så du kan bo der så lenge du vil, sier hun.

Stand i alle kommunedeler

I tillegg boligplanlegging er det viktig

å holde seg aktiv og engasjere seg lengst mulig for å ha et godt liv. Frivillighet kan være et alternativ for noen. For noen er det viktig å stå lengst mulig i arbeid. Bente Marie og gjengen som jobber med aldersvennlig samfunn har en plan om å være ute i lokalsamfunnet og snakke med innbyggere i alle kommunedeler innen sommeren 2023. Hvis du ser dem, spør gjerne hvis det er noe du lurer på om aldersvennlig samfunn.

Mortepumpen kommer tilbake med flere artikler om hvordan Stavanger kommune jobber med aldersvennlig samfunn.

Hvorfor er det viktig å ta dose 4?

Stavanger kommune tilbyr nå dose 4 av koronavaksine til alle over 65 år som har fått tre doser. Mange har tre doser og sykdom, hvorfor er det likevel viktig å ta dose 4? Smittevernoverlege Ruth M. Midtgarden svarer.

Smittevernoverlege Ruth M. Midtgarden

Hvorfor er det viktig å ta dose 4 for de som er over 65 år?

- Den beskyttende effekten av vaksinen avtar med tiden, og for de fleste over 65 år er det nå lenge siden de fikk dose 3. I sommer har vi erfart at det er de eldste med lengst tid siden vaksine som hovedsakelig har trengt behandling i sykehus. Vaksinen beskytter noe mot smitte, og mest mot alvorlig forløp. Det er derfor nå viktig å få en oppfriskningsdose 4 for de over 65 år som fikk forrige dose for mer enn fire måneder siden.

Hvis man har tre doser koronavaksine og har vært koronasyk i tillegg, hvorfor er det likevel anbefalt å ta en fjerde dose?

- Det viser seg at den varianten som har herjet i vår og i sommer som heter omikron, gir mindre immunitet mot å bli smittet og syk igjen enn tidligere varianter. Derfor sidestilles ikke gjennomgått sykdom med vaksine slik som før, og dose 4 bør tas selv om du har hatt korona i sommer. Men du bør ha vært frisk i tre uker før vaksine.

Kommer det en ny bølge med smitte til høsten eller vinteren?

- Vi vet ikke sikkert hva som skjer til høsten, men det er mest sannsynlig med en ny bølge til høsten eller til vinteren. Omikronvarianten har endret seg flere ganger. Vi har sett fire og nå fem ulike undervarianter, og nå dominerer en som het BA05. Nye mutanter vil sannsynligvis fortsette å komme.

Viruset har mutert, og vi tar de samme vaksinene som før. Hvor god beskyttelse gir det?

- Vi har sett at vaksinen virker. Mutantene har fellestrekk, og vaksinen er fortsatt effektiv mot å bli alvorlig syk, men ikke så mye mot å bli smittet.

En ny vaksine skal være på trappene. Når kommer den og er det lurt å vente til den kommer? Er den mer effektiv enn de vaksinene vi allerede har tatt?

- Det er laget en vaksine spesielt rettet mot omikron og de første variantene av denne. Den er enda ikke godkjent her. Vi vet ikke når og om den kommer, og vi vet heller ikke om den vil være effektiv mot de variantene som herjer når den kommer. Det vi vet er at de vaksinene vi har nå beskytter mot alvorlig forløp, og det anbefales derfor ikke å vente.

Hvilke smitteverntiltak skal vi følge nå?

- De viktigste smitteverntiltakene å følge nå er

- Hold deg hjemme når du er syk til du er klart bedre.
- Vær nøye med håndvask
- Dersom du har redusert immunforsvar på grunn av medisiner eller sykdom, vær ekstra årvåken og vær forsiktig med å være sammen med mennesker med forkjølelses-symptomer.

COVID19

Her får du vaksinen

Vaksinesenteret i Hjalmar Johansens gate 10, Bekkefaret. Åpent 08.30-15.00 mandag-fredag (stengt for pause 11.30-12.00). Er du over 75 år kan du komme på drop in eller bestille time. Er du mellom 65 og 74 år må du bestille time.

Bestill time på nettet på timebestilling [remin.no/stavanger](https://www.remin.no/stavanger) eller ring **51 50 71 12**.

Sjekk www.stavanger.kommune.no/vaksine jevnlig i tilfelle endringer.

Lars Hertervig-huset et klenodium i

Ibsen-huset i Grimstad besøkte jeg som 12-åring på skoletur. Det ble en uforglemmelig opplevelse. Der og da bestemte jeg meg for å lese Ibsen. Siden har jeg besøkt husmannsplassen hvor Vinje-stua står og selvsagt barndomshjemmet til Garborg og hans 'hytte' på Knudaheio.

Tekst: Ernst Baasland

Astrup-museet i Jølster var også en øyenåpner. Ingen av dem er prangende, og monumentale museer som Munch- og Vigeland-museet gir noe annet og mer. Men de små museene har et spesielt autentisk preg.

Det tok tid før jeg oppdaget det lille Hertervig-huset i Rosenbergaten 38. Jeg kom ikke inn og bare smug-tittet inn i den idylliske bakgården. Her bodde altså den store Hertervig.

For stor er Lars Hertervig (1828-1902). Han er utvilsomt det største navnet i Stavangers kunsthistorie. Kitty Kielland og Frida Hansen må finne seg i å komme etter ham. Bare Hertervig kan regnes blant de aller største innen norsk malerkunst, - enda han levde i dets storhetstid (med bl.a. J.C. Dahl, H. Gude, A. Tiedemann, og N. Astrup, E. Pettersen, P. Balke - samt den aller største; Edvard Munch). Mange ser på Hertervig som Norges aller største mest originale landskapsmaler.¹ De 'nasjonalromantiske' bildene til Hertervig imponerer alle. Men stadig flere har fått øynene opp også for Hertervigs enkle akvareller - ofte med steder i Stavanger som motiv. Kvekeren Hertervig var lenge opptatt av det indre lys. Virkningen av det ytre lys fascinerte ham hele livet.

Mange har fått betegnelsen 'lysets maler'. Hertervig fortjener den aller mest.

I Stavanger-sporene etter Hertervig

I 2002 feiret vi 100 års jubileet for Hertervigs bortgang. Jeg skulle ha en gudstjeneste og også gi respons på Hertervig-kjenneren Holger Koefoeds foredrag om kunstneren. Men først holdt jeg en minnetale på Hertervigs fødested i idylliske Hattarvik på

¹ Bl.a. Aslaug Blytt: *Lars Hertervig* (1939), Holger Koefoed: *Lars Hertervig. Lysets maleri* (1984), Trond Borgen, *Et indre eksil. Et essay om Lars Hertervigs papirarbeider* (2005). Under åpningen av Odd Nerdrum-utstillingen i 24. april i år, kom det frem at Nerdrum vurderer Hertervig slik.

Borgøy. Vi stod på grunnmuren til Hertervig-huset, hvor han allerede som 5–6 åring hadde begynt å tegne med pinner, trekull, - og trær, skyer på vinduene.

Grunnmuren kunne faren ikke ta med seg, men selve huset flyttet han egenhendig til Stavanger i 1839. Adressen ble Rosenberg-gaten. 38, den gang del nr. 725 av Egenæs løkke A 5 som strakte seg utover til Bybergstykket. På den relativt åpne marka utenfor gamle Stavanger, var det mulig og rimelig å sette opp dette lille huset. Der bodde Lars fra han var 9 til han var 20 år – og senere i hele 18 år (fra 1867-1885).

Hos kvekere og Haugianere i Stavanger (1839-1850)

Grunnen til at faren flyttet fra Borgøy, var hans religiøse grublerier. Disse førte ham inn i kvekerbevegelsen. Den stod nok sterkt noen steder i Ryfylke. Cleng Person kom fra Leirvig, ikke langt fra Borgøy. I Stavanger var det derimot et levende kvekermiljø. Endre Dahl, Elias Tastad, brødrene Stangeland, bokkermester Peder Sunde og ikke minst oppkomlingen Asbjørn Kloster, var med å prege byen. Noen hadde dratt ut. Lars Larsen Geilane startet 4.juli 1825 den norske utvandringen til Amerika da han og 50 kvekere seilte ut med sluppen 'Restaurasjonen',

I Stavanger kunne faren bruke snekkerfaget, og Lars ble tidlig dratt inn i arbeidslivet. Faren så nok sønnens talent og sendte Lars til kvekerlederen Endre Dahls verksted i Nygaten 5 for å gå i malerlære. Da Haugianerne Salve og Per Aanensen overtok Dahls verksted i Nygaten 13, overtok de samtidig læregutten, Lars Hertervig. Her tok han svenneprøven som maler. For å få fagbrev, måtte kvekeren Lars konfirmeres i all hemmelighet (i 1846). Senere gikk

han på kvekeren Asbjørn Klosters Frie Aftenskole (fra juli til desember 1850), og så kom han inn på tegneskole i Asylgata 1 (br. nr. 446, 'Sprøitehuset'). Den ble drevet av Bernhard Hanson (1821-1883) som gav Lars privatundervisning i akvarell- og oljemaling. Hanson ble senere (i1859-1862) tegne- og skriveleærer også for rikmannsbarna Christiane (Kitty) og Alexander Kielland samt Frida Hansen. Men fattiggutten Hertervig forble hans yndlingselev.

På denne tiden oppdaget også kjøpmann og skipsreder Hans G.B. Sundt Hertervigs talent. Sundt lot ham bl.a. kopiere et maleri av Düsseldorf-maleren Knut Baade. Selv det mestret fattiggutten. Han fikk med seg bl.a.

Jens Z. Kielland (far til Alexander og Kitty) for å hjelpe den fattige malersvennen til en utdannelse som kunstmaler. De sendte ham til Christiania, og der så lærerne umiddelbart hvilken begavelse Lars var.

Hertervig slår igjennom som maler, men får mentale problemer (1851-1866)

Etter kort tid ble begavelsen Hertervig sendt videre til Hans Gudes malerskole i Düsseldorf. Gude var et ruvende internasjonalt navn, både som maler og kunstprofessor. Blant mange begavede elever (Erik Bodum, Knut A.

Baade, August Cappelen), så Gude så noe helt spesielt i Hertervig. Han ble hans privatelev 1852-53, og da Gude sommeren 1853 drog til Vestlandet for å male, sendte han Hertervig til Skånevik.

Alt så nålyst ut for Hertervig. Men det andre oppholdet i Düsseldorf – og forelskelsen i Helene, eldste datter til husverten, enkefru Henriette Winkelmann - endte i tragedie. Han ble sendt hjem til Stavanger (i 1855), og bodde nå i Rosenberggata 38 (- i 1856 og 1858/59 hos baker Ole Nielsen i Kleivå) før og etter asyl-oppholdet på Gaustad. Hertervigs velgjører, Hans Gabriel Buchholm Sundt (1800-1882) var fortvilet, men tok

seg godt av ham. Han fikk igjen Lars inn på malerverkstedet til haugianerbrødrene Aanensen. Sundt lot ham en tid bo i hans hus (Kirkegaten 35), sendte ham med sluppen 'Sylphiden' til Malaga, og så til broren Lauritz' gård på Milje i Skånevik. Her kunne han male og lage unike landskapsbilder med helt spesielle lysvirkninger.

Oppholdet på Gaustad (8. oktober 1856–22. april 1858) betydde et avbrekk i Hertervigs kunstneriske produksjon. Asylet ville sette ham til å male rullegardiner og annet som hospitalet ønsket. Men han nektet; han var kommet for å bli behandlet! Diagnosene melankoli og dementia (og ikke

'reaktiv psykose') viser at han ikke fikk den behandlingen han trengte.

Som 'uhelbredelig' ble han sendt tilbake til Stavanger. Deretter ble 29 åringen sendt videre til sin onkel på Borgøy, og der ble han i syv år. Tanken var at han skulle delta i arbeidet på gården, finne seg selv igjen i barndommens landskap, - og male og tegne. Men uten tilgang til større lerreter og oljemaling, ble produksjonen og trivselen etter hvert mindre. Broren Knud som bodde i Sandvigå, hentet ham derfor tilbake til Stavanger.

Innovativ kunst fra en outsider i seilskutebyens fattigstrøk (1867-1902)

Fra 22 juni 1865 fikk Lars igjen jobbe og bo hos Haugianeren Aanensen i Nygaden 13, nå på fattigkassens regning (fra 1866 til 1867). Som 'noget Sindssvag' klarte han bare periodevis å arbeide. Han snakket fraværende med imaginære personer, men ble ivrig straks han fikk forgylle rammer og dekorere møbler. I 1865-67 hadde han økonomi til å male større lerreter i olje. Resultatet ble en rekke kontemplative landskapsskildringer med urskog, fjorder og kritt hvite godværsskyer på en klar blåfarget himmelhvelving.

I 1867 skjedde noe enda verre enn umyndiggjøringen. Først ble han sagt opp hos sin arbeidsgiver Aanensen, så ble han fratatt maler-sakene. Han hadde nå bare råd til å male små akvareller og gouacher på tilsynelatende tilfeldig papirunderlag. Han brukte selvlaget papir, tapet, avis- og innpakkingspapir, - og tobakkspapir. Akvarellen 'Utsikt mot Pyntesundet og Solyst' på tobakkspapir fra Haugianeren O.P. Moes fabrikk, er med rette blitt ikonisk.

Nøden lærte mannen på Fattigforsorgen å skape en ny stil. Ofte lot han skjøtene i papirunderlaget bli en del av landskapskomposisjonen. Måten han koblet papirets materialitet til fargene på, savner

sidestykke i norsk kunsthistorie. Men dette var det knapt noen i samtiden som så. Mange i byen visste nok at Hertervig ('Galne-Lars') var begavet, og han ble oftest behandlet med respekt. Men kunsten hans ble miskjent. Selv kunstinteresserte Alexander Kielland forstod ikke genialiteten. En gang inviterte han fattig-Lars til Kielland-huset, hvor han pekte på et Hertervig-bilde fra Düsseldorf, gitt av H.G.B.Sundt, 'Her Lars, skal jeg føre deg fram til ditt store, prektige billede', sa han. Hertervig stod lenge og så på det uten å si et ord. Så sprang han ut. Var det 'galne Lars' som løp ut? Eller var det den geniale kunstner som kunne, men ikke ville male slik lenger?

Hertervig bodde hos faren i Rosenberggt. 38 det meste av tiden fra mars 1867 til farens død 14. desember 1885. Han sov i takværelset ved siden av farens arbeidsrom, hvor han og faren laget sybord, bokhyller og forskjellig slags møbler. Faren snekret mest. Lars malte og dekorerte. Så ble møblene solgt på Torjå.

Da faren døde, flytter Lars til Ole Abeland i Rosenberggt. 26. Her skulle 55 åringen bli boende i nesten 15 år. Han fikk fortsatt oppdrag som maler, tapetserer, dekoratør (av trekors for graver, etc.), men han var mer kjent i byen som 'vedhoggeren'.

Hertervig fortsatte å male helt til han i 1900

fikk magekreft, Han ville ikke på sykehus, og fikk bo i Nedre Strandgate 62. En kald januardag i 1902 ble Hertervig begravet. Den landskjente presten i Domkirken, Jonas A. Dahl, forfatter av julesangen 'Vi vandrer fra hver en verdens krok', forrettet i begravelsen. Dahl og skolevennen, Alexander Kielland, var med i Fattig-kommisjonen. De to berømthetene var blant de ytterst få som fulgte den store Hertervig til den siste hvile.

Det som skjedde etter hans død, var tragisk sett i kunsthistorisk perspektiv. Nå kastet man bilder og skisser og det han hadde av penner og malersaker. Viktige verk i vår kunsthistorie gikk dermed tapt for alltid.

Hertervig-huset i 'Gamle Stavanger' og i kulturbyen Stavanger

Bydelen omkring Roseberggaten stagnerte og var i delvis forfall på nesten hele 1900-tallet - på tross av næringsutviklingen i Sandvigå. I denne dårligste delen av gamle Stavanger var bevisstheten om Hertervig-huset svak. De som eide huset flyttet vegger og vinduer, byttet innredning, malte og flikket mange

ganger. Likevel ble grunnplanen utrolig nok beholdt og gårdsplassen er tilnærmet slik Hertervig kjente den. Fattigdommen reddet huset fra rikdommens ombyggingsmani.

Da arkitekt Einar Heden fikk reddet 'Gamle Stavanger' fra den totale sanering, kom også området omkring Rosenberggaten opp til vurdering. Så sent som i 1981 uttalte (nå byantikvar) Einar Heden til Aftenbladet at huset burde bevares. På en måte er det blitt det. Hertervig-huset har fremdeles adressen Rosenbergg. 38 (med kunstinteresserte Carl Helge Hana som eier). Men området omkring 'Gamle Stavanger' er kommet under tiltagende press. Ikke bare fra aggressive boligutbyggere som med utsikt og by-nærhet kan tilby unike prosjekter. Bjergsted med konsert- og skolebygg klarte ennå å ta vare på det landlige preget. Men gjennom det nye Konserthuset, SR-bank byggene og drastisk fortetning med bolig- og næringsbygg, har området endret karakter. I byutviklingsperspektiv er Hertervig-huset malplassert og et fremmedelement. Men som ett blant flere kulturbygg i området, kan det beskjedne Hertervig-huset ha sin viktige plass. Huset gir en ny dimensjon til kultur- og oljebyen Stavanger. Når kontrastene er tydelige, blir bildet klarest.

Stavanger kan her lære av Time kommune som har innsett at Garborgs barndomshjem og 'hytta' på Knudaheio har enorm kulturhistorisk verdi. Disse klenodiene er viktige turistmål. For Stavanger som kulturby er dette svært viktig. I «Visjon for kulturbyen Stavanger 2018-2025» står det: «Stavanger kommune skal styrke sitt omdømme som attraktiv kulturby». Hertervig-huset vil utvilsomt bidra til å styrke omdømmet som kulturby, og en neglisjering av Hertervig-huset vil like sikkert svekke omdømmet. Det er bra å satse på en internasjonale lansering av Hertervig. Men besøkende vil være opptatt av fysiske spor i byen etter den store

kunstner. Kjente bilder av Hertervig finner en også i Bergen og Oslo. Bare Stavanger har det autentiske huset.

Huset speiler byens historie. Hertervig-huset holder historien om den fattige arbeiderklassen i Stavanger (fra 1800-tallet frem til oljealderen) og også historien om kvekerne, levende. Det reflekterer Hertervigs biografi og får frem viktige sider ved Lars Hertervigs kunst. Besøkende vil stille det viktige spørsmålet; hvordan var det mulig å skape så innovativ under så elendige ytre betingelser?

Et hus på vel 50 kvadratmeter og en gårdsplass med plass til ca. 20 mennesker, har sine begrensninger som museum. Men det kan tilby det viktigste; et sted hvor mindre grupper kan gis en sterk opplevelse av Hertervigs kunst i helt autentiske omgivelser. Med en varsom og nødvendig oppgradering av huset samt investering i digitale løsninger, kan huset fungere godt i kulturformidlingen. Flere av Hertervigs bilder er laget med utsikt fra huset. Huset skaper nysgjerrighet og forståelse for Hertervigs kunst.

Den urett som ble begått mot Hertervig mens han levde, kan gis ulike forklaringer. Men den enkleste måten å rette opp noe av uretten, er å verne Hertervig-huset og gjøre det til et levende museum.

Bli kjent med tilbudene på innbyggertorgene i Rennesøy og Finnøy

Det er mye som skjer på Innbyggertorgene! På torgene kan du treffe nye og gamle kjente, gjennomføre og delta på arrangementer og møter, samarbeide med andre og delta i utviklingen av lokalsamfunnet. Innbyggertorgene er et treffpunkt mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivillighet.

Nærdemokratisk arena: Innbyggertorgene er nærdemokratisk arena i de to kommunedelene. Her kan du delta på kommunedelsutvalgets åpne møter, folkemøter el. avtale møter med lokale politikere.

Innbyggerservice og datahjelp: Avdeling Innbyggerservice er til stede på torgene og gir informasjon og veiledning om kommunens tjenestetilbud, for eksempel byggesak, renovasjon og varsle om feil. Her tilbys også datahjelp, veiledning i ulike digitale kommunale tjenester, du kan låne PC og få hjelp til å skrive ut papirer. Her kan du hente avfallsposer til matavfall og hurtigtester. Innbyggerservice har åpent mandag- fredag klokken 08.30-15.00.

Frivillighetssentralene har åpen dør på torgene: Leder av Rennesøy Frivilligsentral er på torget i Vikevåg hver fredag, og på Judaberg er leder av frivilligsentralen tilstede på torget hver tirsdag og onsdag. Sentralene kan hjelpe deg med å finne fritidstilbud som passer – enten du vil bidra eller delta - i treningsgrupper, datahjelp, språkkafe, turgrupper og ulike arrangement. Sentralene samarbeider med lokale foreninger, og er et bindeledd mellom organisasjoner og kommunen.

Utlån av lokaler: Lag- og foreninger kan låne gratis møtelokaler på dag-/kveldstid.

Utlån av elektrisk-minibuss: Lag- og foreninger kan også få låne en elektrisk-minibuss. Bussen har ni seter og kan kjøres med vanlig sertifikat.

Innbyggertorg kafe på Judaberg og andre tjenester Her er en flott kafe som er åpen alle ukedager, unntatt mandag. Kaféen tilbyr lunsj, middag, kaker og desserter. Søndagsmiddag første og siste søndag i måneden. Flerbruksservice for inntil 100 personer, er til utlån/leie på innbyggertorget på Judaberg. Det kan bookes, hentes og leveres etter bruk.

Judaberg innbyggertorg tilbyr også rådgivning for hørselshemmede en gang i måneden, samt at politiet er tilstede på torget to dager i uken.

Aktiviteter og arrangementer på torgene: Her kan lag- og foreninger arrangere egne aktiviteter, el. du kan delta på arrangementer i regi av innbyggertorgene.

Samling på torget

Vil du vite mer om tilbudet på Rennesøy og Finnøy?

Telefon: Rennesøy: 994 73 493

Telefon: Finnøy: 477 80 215

STAVANGERJAZZENS MOR

Det er vel ingen stor overraskelse at jeg i denne overskriften viser til **Eva Espensen**. Hun fylte nylig 80 år og i de fleste av disse årene har hun vært opptatt av sang og musikk, det har hele tiden vært mest fokus på svingende rytmer og jazz.

Tekst og foto: Bente Hildeng Næss

Eva vokst opp på Jørpeland i et hjem med mye musikk som var dominert av svingende rytmer. Hun var innom ulike yrker og opplæringer som ung voksen, noe som førte henne til Stavanger, Bergen og Oslo. Ved siden av jobb og utdanning, var Eva fullt engasjert i jazzmiljøene på hvert sted. I disse miljøene fikk hun kontakt med

mange velkjente navn i tidens jazzmiljøer. Av disse var «Big Chief jazzband», Karin Krogh og Ann Brown noen av de viktigste i tillegg til enkelte jazzklubber – og restauranter. Ann Brown var musikkpedagog og Eva tok timer hos henne. I 1967 var hun tilbake i jobb i Stavanger, men også aktiv i byens jazzmiljø. Hun var med å startet opp igjen

Bohemian jazzklubb og var ellers vokalist med flere band. I 1970 var hun tilbake i Oslo der hun hadde hendene fulle med jobb og barn mens mannen utdannet seg videre på Veitvet musikkhøyskole (nå Norges Musikkhøyskole).

I 1973 var de tilbake i Stavanger og Eva involverte seg i jazzmiljøet som hun kjente godt fra før. Hun startet også å jobbe for Statoil fra 1975 (der hun fortsatte i 25 år.).

Hun sang med flere band i ulike jazzklubber. Hun var også engasjert i driften av noen av disse. På denne tiden oppsto også Jazzloftet. Eva mener at dette var den beste jazzklubben ikke bare i Stavanger, men i Nord-Europa. Den ble drevet av Lisbeth og Terry Love. De fikk musikere av internasjonalt format til Stavanger til stor glede og inspirasjon for jazzmiljøet. I denne tiden var hun også aktiv utøvende musiker i eget band og medvirket i diverse andre. Hun bidro også på det mer organisatoriske plan med å holde liv i jazzmiljøet. Eva var med på det meste. Etter samtaler og en avtale med Arne Joakimsen oppsto Jazzarkivet i 1997. Det ble en levedyktig jazzklubb hver lørdag fra kl 1400. Denne har Eva vært involvert i driften av nå i 25 år! Det er blitt et svært vellykket sted for jazz og hyggelig samvær både for godt voksne og yngre mennesker. Eva fremhever med glede og entusiasme at jazzutdanning på både videregående skole og universitet har gitt nye og unge medlemmer, samtidig som musikken får nye og spennende innslag. Det bekymrer henne noe at det er litt få spillejobber til å holde på disse unge talentene.

Eva driver fortsatt «JazzArkivet» nå sammen med datteren og hun er fortsatt en aktiv jazzsangerinne, hun er en jazzentusiast som det stråler av, en kan undre seg på hvordan hun får energi og tid til alt dette.

Eva nyter stor respekt innen jazzmiljøet,

noe ulike utmerkelser viser. I 2000 fikk hun Jazzpris fra «Jazz i Timeglass», Stavangers kulturpris 2012, SR banks ildsjelpris i 2016.

Eva er sterkt engasjert i arbeidet med å bevare jazzens historie i Stavanger. Hun står bak to jazzhistoriske CD-er hvor de fleste av Stavangers jazzmusikere er dokumentert. I tillegg har hun skrevet et utkast til Stavangerjazzens historie. I 2018 ble hun med i en gruppe som startet opp «Musikkarkivet i Stavanger».

Eva er en av de få som i levende live er i ferd med å bli en legende.

Hun er fortsatt aktiv vokalist og er meget entusiastisk og aktiv innen jazz området. Vi kan være stolte av vårt bysbarn!

Det har vært spennende å få intervju Eva. En går ikke upåvirket fra et besøk hos en så entusiastisk og dedikert musiker.

Ombo

Ombo er den nest største øyen i Rogaland etter Karmøy. Øyen har en spennende historie, en rik flora og fauna og et variert næringsliv. Ombo har også en veldokumentert forhistorie tilbake til steinalderen og et av de fineste helleristningsfeltene i fylket ligger her.

Tekst: Hans Eyvind Næss.

Fra 1. januar 2020 er Ombo del av Stavanger kommune. Fra gammelt av var øyen delt i tre: Nordre Ombo tilhørte Jelsa skipreide, senere Jelsa kommune, østre delen lå til Hjelmeland og vestre del av Ombo, der de fleste innbyggerne var bosatt, hørte med til Sjernarøy kommune.

Kommunikasjonene var lenge tungvinte i denne delen av fylket. Etter at det ble dampskipstrafikk i Ryfylke ble trafikken delt mellom flere ruteselskap. De største var Jøsenfjord rutelag og DSD, det Stavangerske Dampskipsselskap. I løpet av de siste tiårene er samferdselen til sjøs delt mellom andre rederienheter, Kolumbus, Norled og Rødne hurtigbåtrederi. Lenge var trafikken fordelt på to hovedanløpssteder, Jørstadvåg og Eidssund. På østsiden av Ombo er Skår og Vestersjø. Her er det ferjeforbindelse fra Skipavik til Hjelmeland. Jørstadvåg, Skår og Eidssund var de tre befolkningssentrene på Ombo. I dag er det Eidssund som er hovedsenteret både for rutetrafikken og for det meste av samfunnslivet ellers.

Det har vært en paradoksal befolkningsutvikling i Sjernarøyene, også på Ombo. Innbyggerne imøteså vekst etter hvert som «alle» fikk bil og kommunikasjonene ble bedre og det ble kortere reisetid mellom land og by. Men tvert imot har folketallet sunket og Ombo har nå færre enn 200 faste innbyggere. Folkeveksten som er kommet Ombo til del, slik den har på de andre øyene i Sjernarøyene, skyldes feriefolket. Hyttebyggingen har skutt i været og folketallet er mer enn fordoblet i

sommermånedene. I den eneste gjenværende butikken på Eidssund er innehaveren sikker på at det ikke hadde vært mulig å drive butikken uten den kjøpekraften som hyttebeboere og turister representerer. Turistene omfatter også båtturistene som kan benytte marinaen i Eidssund. Blant lokale entreprenører som har satset på utbygging av hytter og feriesenter er Håkon Eide og Kjell Nes. Nes driver med utleie av hytter for det meste til tyske fisketurister.

Næringslivet er fremdeles mangfoldig på Ombo. Men her som overalt ellers er det preget av spesialisering. Det gjelder både innenfor jordb ruk og husdyrholdet. Arnfinn Olsen på Helgaland nord på Ombo har satset på villsauhold. Henning Vestersjø og Ann Mari Lindanger har bygd nye driftsbygninger for en stor besetning melkekyr.

En familie som har betydd mye for næringslivet gjennom flere generasjoner er familien Ådland. Helmer Marselius Aadland kom til Ombo tidlig på 1900-tallet. Han drev mølle der det også var sag. Han drev også landhandel og var poståpner. Det ble bygd

Helleristning på Holle, trolig fra bronsealderen.
Foto: Håkon Eide

Ådland gartneri. En pust i bakken for gartnerifamilien, Henry Ådland (f.v.), Ragni Hidle og Helmer Ådland.
Foto: Bente Hildeng Næss

et privat elektrisitetsverk. Her ble installert dynamo som produserte strøm til møllen og boliger i nærheten.

Prioriteringene skiftet etter hvert. Jacop Ådland, sønn til Helmer Marselius, kjøpte et lite småbruk i 1932. Det ble opparbeidet til hagebruk. Det ble bygd veksthus. Jacop og sønnen hans Helmer drev med grønnsaker, agurk og tomater i veksthuset på Eidssund. Helmer overtok i 1976. Gartneriet ble utvidet og det ble også satset på sommerblomster. Helmers sønn Henry Ådland og konen Ragni Hidle overtok i 2004. De bygde flere veksthus. Drivhusnæringen i Sjernarøyene var da i tilbakegang, men Henry Nådland fant nytt anvendelsesområde for ressursene på gården og anla en planteskole. Dette har vært en bedrift i vekst, bokstavelig talt. I 2017 fikk gartneriet stor omtale i lokalavisen. Markedsføringsnavnet er til vanlig «Ryfylke planter» eller «Ådland gartneri». Ådland har satset stort på sommerblomster uten at tomatdyrkingen ble oppgitt. Gartneriet er svært populært handlestet i sesongen, og kunder kommer fra fjern og nær med bil og båt.

På tross av at moderniseringen og spesialiseringen preger Ombo-samfunnet blir også fortiden holdt levende. Håkon Eide har vært en drivkraft i formidling av Ombos og Ryfylkes eldste historie. Han bygde i 1997 et

eget middelalderhus, «Norrønagard». Denne bygningen inneholder historiske samlinger. Huset brukes til historiefremføring både for elever, studenter og foreninger og lag. «Norrønagard» er nå et enestående historiesenter i Stavanger. Huset brukes også til demonstrasjon av ulike byggeteknikker. Huset skal ikke være en kopi, sier Håkon Eide, men en «tradisjonsbærer» fra bronsealder og frem til vår egen tid. Norrønagard er åpen for forhåndsbestillinger av turer på Ombo og i Ryfylke. Eide har vært guide i nærmere 30 år.

I år skal taket på Norrønagard skiftes og torvtak skal erstattes av furubord. I avsnittet om kirken i kulturhistorien om gamle Sjernarøy kommune, et bokverk som skrives av historikeren Hans Eyvind Næss, kommer det frem at kirken opprinnelig hadde takbord som senere ble erstattet av panner.

Reiserute: Fra Stavanger er det enklest å kjøre bil til Judaberg og ta ferje til Eidssund. Fra Eidssund kan man kjøre på sørsiden av Ombo og ta ferje til fastlandssiden fra Skipavik til Hjelmeland. OBS: det er ennå ikke laget vei rundt hele Ombo!

Fra Eidssund kan en alternativt velge å kjøre langs vestsiden av Ombo forbi Jørstadvåg og videre langs nordsiden av øyen helt frem til veien stopper ved Alveskjær. Fra Alveskjær er det sti til Bandurdi. Herfra kan en gå videre helt opp til Bandåsen. Bandåsen er Stavangers høyeste fjell og ligger på 513 moh.

Norrønå-huset. Foto: Håkon Eide

BYHISTORISK SKILTING

Solbakken

TEKST: Reidar Frafjord. Foto: Stein Hugo Kjelby.

På døren til et rom i 2. etasje som vender ut mot hagen, finner vi et skilt med følgende innskrift: "Dette rommet er tilegnet Bjørnstjerne Bjørnson som bodde en uke under landsregattaen 1868." Vår store dikter hadde vært gjest på grosserer Jacob Sarin Berners prektige landsted på Egenes – løkke B2 nevnte år. Til minne om dette celeberte besøket gav Berner i ettertid sin eiendom navnet Solbakken etter bondefortellingen Synnøve Solbakken som Bjørnson hadde fått utgitt i 1857. Og som en kuriositet: Da Berner noen år senere ble far til tvillinger, kalte han gutten for Arne og pikebarnet for Synnøve.

Det finnes i dag ingen direkte dokumentasjon om bygningsåret. Den første branntaksten ble foretatt 1. juli i 1889 i forbindelse med at Det Norske Misjonsselskap kjøpte eiendommen. To av kjøtene gir imidlertid visse indikasjoner. I en tinglysning fra 1823 nevnes det ikke noe våningshus, kun "Fjøs og Tørkehus". Ved den neste overdragelsen, skjøte av 18. juli 1864, med Jacob Sarin Berner som ny eier, tyder både den høye prisen, 4.000 spesidaler, og uttrykket "Mur og nagelfaste Indretninger", på tilstedeværelsen av et våningshus. Det må følgelig være dette huset som i etterkant av 1868 fikk betegnelsen Solbakken.

Det Norske Misjonsselskap hadde sendt ut sin første misjonær i 1843, og etter hvert reiste en rekke andre ut for å forkynne evangeliet. Mange av disse giftet seg og fikk barn, og da oppstod det problemer. Hva skulle man foreta seg med barna og deres skolegang? Etter lange drøftinger

bestemte NMS seg for å opprette et hjem for misjonær barn i Stavanger. Det var til dette formålet Solbakken ble kjøpt av enken etter Jacob S. Berner for kr. 11.200 i 1889.

Samme året har Norsk Misjonstidende en grundig artikkel hvor Hovedbestyrelsen redegjør for kjøpet av denne eiendommen. Noen "Avissskriblere, som intet kjendte til den hele Sag" hadde kritisert misjonen for å sløse med midlene, kjøpe "fine villaer" osv., men Hovedbestyrelsen forsikrer at huset var "det billigste og bekvemmeste som var at opdrive." Videre opplyser man om en bonde som bodde like i nærheten. Han ble så begeistret for denne handelen at han skjenket selskapet den pene sum av kr. 10,-.

Solbakken kom til å bli benyttet som hjem for misjonær barn helt til 1952. I en protokoll er det anført at hele 176 barn bodde her i kortere eller lengre tid mens foreldrene var ute på misjonsfeltene; de aller fleste på Madagaskar. Det var ingen selvfølge at misjonærene satte barna sine igjen hjemme i Norge. Man følte seg nærmest tvunget til dette; for at ungene skulle få en oppvekst i et stabilt miljø og gå på en norsk skole.

Selv om Solbakken ble et sted hvor misjonær barn måtte leve atskilt fra sine foreldre i årevis, så hadde nok de fleste det

Brønngaten 63 – Solbakken slik huset fremstår i dag.

bedre her enn de ville hatt det på vanlige barnehjem. Dette var jo ikke foreldreløse unger, men mor og far var så uendelig langt borte. Ekstra ille ble det under siste verdenskrig hvor det gikk over 5 år før man fikk se sine kjære igjen.

Okkupasjonsmakten overtok bygningen i 1944, men ødela ikke noe i huset. Det gjorde imidlertid Misjonsselskapet selv da de mange år senere delte opp huset til leiligheter for misjonærfamilier på hjemmeopphold og reiste kunstige vegger i den praktfulle hallen. Etter å ha hatt dette området i nøyaktig 100 år, la NMS i 1989 eiendommen ut til salg. Den gamle hagen med de store trærne ble delvis rasert, og på tomten kom de boliger. Misjonsselskapet planla faktisk en stund å rive selve hovedbygningen, men det fikk heldigvis byantikvaren forhindret.

De nye eierne av huset, som nå har blitt et terapiserter og en helsekostbutikk, har gjort mye for å restaurere bygningen og bevare den i sin opprinnelige stil. Huset er verneverdig, ikke bare på grunn av arkitekturen, men også som et minnesmerke over en epoke i misjonens historie.

Av kjente personer som har bodd her i lengre tid, kan nevnes komponisten Fartein Valen som var en av "Solbakke – barna" som de ble kalt. En annen av denne klanen var den senere misjonær og biskop Fridtjov Birkeli. Den i ettertid kjente lyrikeren Anbjørg Pauline Oldervik jobbet der som bestyrerassistert før krigen. Ellers er det kanskje ikke tilfeldig at svært mange av barna på Solbakken selv ble misjonærer og gjorde en flott innsats utenfor landets grenser.

Kunne du tenke deg å bli aktivitetsvenn?

– Vi frivillige aktivitetsvenner føler oss hjemme her på Ågesentunet, sier Simon Thornhill. Opplegget her bidrar til at personer med demens kan bo hjemme lenger. Roar Knutsen nikker: – Dette er kjekt og meningsfylt, ikke minst fordi vi treffer så mange kjekke folk, og jeg savner det hvis jeg går glipp av en dag. Jeg har funnet masse nye venner her, både frivillige og gjester.

Tekst: Nina Tjomsland. Foto: Marianne Køningsberg

Skipper Worse AS er eid av Nasjonalforeningen for Folkehelsen Stavanger Helselag og består av fire avdelinger rundt om i byen: Ledaal, Madla, Tasta, og Ågesentunet. Målet er å hjelpe med å fylle pensjonisttilværelsen med noe meningsfylt og være samlingssted der vi kan treffe nye og gamle venner. Ordet hverdagsglede er lavmælt – men det skinner.

Ågesentunet er et lavterskeltilbud til hjemmeboende med demens, og deres pårørende. Alle kan komme, ingen trenger søke.

– Det råder mye vrangforestillinger om demens, sier vertskapsleder Leiv Førland Bru.

– Menneskene er jo seg selv, uansett. De tre ukentlige aktivitetsdagene på Ågesentunet er vinn-vinn for både kommunen og gjestene,

som kan velge mellom ulike stimulerende aktiviteter.

En viktig ressurs

– Vi opplevde det så tragisk tydelig da et skrappt budsjett gjorde at vi måtte holde stengt fire måneder i fjor: langt de fleste av de 28 gjestene vi da hadde, ble vekk – uten dagene her måtte de på sykehjem. Dagene i Ågesentunet er med på å opprettholde ferdighetene, for eksempel med trim, og det at her må du bruke hjernen, konkluderer han: – vi er en viktig ressurs.

Vel, spørsmålet ligger snublende nær: når du leser om dette, kunne du tenke deg å prøve ut om det å stille som venn kunne bidra til å gi dine dager interessant innhold og mening? Det forteller jo noe at her er aktivitetsvenner i aldre fra 16 til det vi godt kan kalle senior+. – Vi har også samlinger for aktivitetsvenner, slik at de kan prate, bli bedre kjent, utveksle erfaringer og kanskje inspirere hverandre, forteller Marianne Køningsberg, som har ansvaret for denne delen av opplegget.

Trenger sårt til flere venner

– Flere av gjestene her har aktivitetsvenner, og vi trenger sårt flere én-til-én venner, sier Marianne.

– Mange med demensdiagnose sitter alene hjemme, enten de bor for seg selv eller ektefelle er på jobb, og da kan det være avgjørende å ha en aktivitetsvenn å gjøre noe kjekt sammen med. Dette skal være lystbetont for begge parter, og vi håper alltid å finne en match, for eksempel en gjest og en venn som begge er interessert i kunst, eller i å gå tur, for eksempel.

For en engelsk gjest slo det veldig positivt ut å få en aktivitetsvenn som også er engelsk: sykdommen forårsaker gjerne at personen går mer og mer tilbake i tid, og foretrekker å bruke språket som hun eller han vokste opp med.

Selvstyrt, ingen plikt – og en oppvikker

Roar understreker at alle aktivitetsvenner er selvstyrte. Det er ikke nødvendig å gå inn

i en avtale fast – det som er viktig, er at de frivillige hjelperne kommer når de har sagt at de skal. Fordi gjestene er syke er det så viktig at de ikke blir glemt: mange kan oppleve at når de er rammet av demens, trekker folk seg unna.

Roar Knutsen gikk av med pensjon da han var 62, følte at han trengte litt tid for å roe seg ned – men siden da har han vært aktivitetsvenn. Simon Thornhill fra Bath i England flyttet til Stavanger i 1971. Etter å ha mistet sin kone for 6 ½ år siden og ha prøvd å fylle tiden med å gå tur, kom han en dag forbi Skipper Worse Ledaal, tenkte «enn om?», gikk inn og spurte om de kunne bruke frivillige – og ble strålende mottatt av Randi Tone Overskeid som fortalte ham at han bare kunne velge. Så valgte han da Ågesentunet, og har vært der siden: – Dette ble rett og slett en oppvikker!

Simon og Roar er hjertens enige: – Vi sprer budskapet til vennekretsene, og de som prøver det, får med veldig kjekke bekjenskaper. Du møter rausket på alle kanter, mye takknemlighet. Du får et nettverk som omfatter flere generasjoner, og lærer simpelthen å sette pris på livet.

Gamlehuset

Jeg hørte aldri min far banne. Han var egentlig en ganske fåmælt fyr, og han ville sikkert ikke kaste bort ordene sine ved å bruke dem til noe så meningsløst som å banne.

Helt til ...

Tekst: Solveig Helland

Min far overtok det eldgamle gårdshuset som han vokste opp i, da han var i godt voksen alder og hadde pensjonistlivet i sikte. Huset var fra første del av 1800-tallet med dører, golv og vegger som knirket og knaket av elde og slitasje etter flere generasjoners bruk. Nå ville han sette det i stand og bruke det som feriehus til seg selv og min mor.

Huset var et såkalt «tre-stovers hus», en byggeskikk som var vanlig fra slutten av 1700-tallet til omtrent 1850, med tre stuer på rad, to innganger, kjøkken og kammers. En nesten loddrett trapp gikk fra kjøkkenet opp til andre etasje hvor det var soverom, kammers og hems.

En tung og skeiv gammel dør med en diger nøkkel i, førte inn til kammerset ved øststova. Kammerset var tomt bortsett fra en gammel slagbenk som sto inntil veggen, og som kunne trekkes ut og fungere som en noe smal og dyp dobbeltseng. Dette rommet brukte mine foreldre som soverom i starten.

Det var verken innlagt vann eller do i huset. Vannet hentet de fra brønnen, og utedoen med to hull lå ved enden av fjøset.

Og så er det en natt da min mor blir tissetrengt og må ut en tur. Iført en omfangsrik, hvit

nattkjole og med permanentkrøllene rett til værs, manøvrerer hun seg opp fra slagbenken, løfter beina over kanten og setter dem varsomt på golvet. Hun lister seg så stille hun kan mot kammersdøra, åpner den langsomt og forsiktig for ikke å vekke far, bøyer hodet under den lave dørkarmen og stiger ut i gangen. Hun lar kammersdøra stå åpen. Vil ikke lage mer støy enn nødvendig og tasser mot ytterdøra. Hun åpner den sakte, litt og litt mens hun lytter til fars jevne snorking og konstaterer at han ikke har latt seg påvirke av jamringen fra skeive dører og golvplank, men sover som en stein. Hun skritter ut i bislaget og videre ned steintrappene. Det er kjølig ute. Kaldt, rett og slett. Etter utført ærend skynder hun seg tilbake og lukker ytterdøra bak seg, ikke så forsiktig denne gangen.

Brrrrr hun fryser. Hun vil oppi benken og under den varme dyna snarest. Hun husker å dukke under dørkarmen til kammerset, kommer seg innenfor og trekker døra etter seg mens det knaker og knirker og jamrer i hengsler og dørblad, treverk og golvplank, og hun tenker at en må ha vært død lenge for ikke å våkne av disse langtrukne ulydene.

Far våkner brått, slår opp øynene, forsøker å orientere seg, ser med sløret blikk ut i

*Men en ting er sikkert.
Min far bannet aldri.
Bortsett fra denne ene
gangen, den natta da det
ikke var andre ord å ta av.*

det mørke rommet som er en anelse opplyst av måneskinnet utenfor. Og der, foran seg, skimter han en hvit, flagrende skikkelse med håret strittende rett til værs, og som lister seg knirkende over golvet med hendene famlende foran seg, mot ham, der han ligger alene og forsvarsløs i slagbenken. Skrekkslagen reiser han seg rett opp i sittende, trekker dyna opp mot det livredde fjeset sitt og klynker «Å helveteeee!!!»

***

Familien min, og ikke minst mor, har ledd mye av denne hendelsen oppigjennom årene. Om faren min, alltid sindig og stø, og som tilsynelatende aldri lot seg vippe av pinnen. Men hvem han trodde han så den natta, eller hvor han trodde han hadde havnet, det nektet han å si noe om. Men en ting er sikkert. Min far bannet aldri. Bortsett fra denne ene gangen, den natta da det ikke var andre ord å ta av.

En sommer er over

Av: Synnøve Leversen

Mens jeg lå der i gresset denne sommerdagen takknemlig og fylt av velvære, var det som om alle årene var borte.

En enslig måke fløyt der oppe. Ved min side vokste en villrosebusk. Klærne var brettet sammen og fungerte som hodepute. Underlaget var et stort badehåndkle.

Like ved rant en liten elv ut i sjøen. En spinkel guttunge med en bøtte sto og speidet. Jeg spurte om det var fisk i elven. Han kunne fortelle om en stor flyndre han hadde sett der dagen før.

Jeg lukket øynene, og lå helt stille. Kjente vinden kjærtegne min aldrende kropp. Lyttet til lydene som hører sommeren og badelivet til. Måkene ble flere. De lette etter mat. Også deres tilstedeværelse hører med i dette fredfulle sommerminnet.

Hvert nummer av Mortepumpen fremover vil inneholde én av historiene i Rolf Schreiner sin bok «Der e merr mydlå himmel og jord enn de fleste andre steder» med undertittel «Rariteter fra ein løyen verden».

Teksten er på stavangersk – fra Rolf sitt ståsted i oppveksten, og det vil si Våland (nest beste vestkant).

Boken er til salgs i bokhandelen.

Rolv med v

Han blei ein gang spurt av ein prest om han ville holda ein tale for årets konfirmanter – for at ungdommen sko få med seg någon gode råd på livets vei. Talen va kort og konsis: «Tro på Gud – og husk å låse bilen!»

Rolv Helge Wesenlund blei født 17. september 1936 i Horten. Interessen for musikk meldte seg tidlig, og han begynte å spela klarinett i tenårene. Han kom med i bandet Crew Combo saman med venner i Horten Jazzklubb, og de vant NM i jazz for amatørar to ganger. Dermed blei han engasjert som jazzjournalist i NRK med eget jazzmagasin, og han va jazzspaltist i Dagbladet.

Med ein smule musikalsk baggrunn blei Wesenlund itte kvært innspelingssjef i pladeselskabet Philips sin avdeling i Oslo. Då va han ansvarlig for den korte satsingen i Bergen tidlig på 1960-talet, kalt Bergen Beat, et forsøg på å lansera norske grupper innen det man den gang kalte piggtårnsmusikk. Han skreiv òg sangtekster.

Og apropos skrivning. Wesenlund va òg i ein periode tekstforfattar i reklamebyrået Høydahl Ohme i Oslo – blant aent saman med Nils Naley så sko bli ein av de store reklameguttane i Stavanger.

På ei plademessa i utlandet et sted blei Wesenlund spurt av ein sidemann med skjegg: "Ka slags musikk lige du best?" Den norske innspelingssjefen sa at han likte det mesta – bortsett fra pladene kor Ray Conniff med kor og orkester hadde sviske-etterligningar av kjente slagere. Seinare på kvelden va det middag, og den skjeggete personen havna ved bordet rett ved siden av Wesenlund. Den

fremmede sa: "Då

e det vel på sin plass at me presentere oss – eg hette Ray Conniff." Ja, da.

Itte arbeidstid hos Philips på Majorstua satt Wesenlund og ein vennegjeng og hørte på de siste jazzpladene fra USA og – ikkje minst – amerikanske humorister, bl.a. den straffedømte Lenny Bruce, så brukte forbudte ord på scenen. Det va ord så nå hørre naturlig med i adle TV-serier og filmar, som fuck, pussy og så vidare. Dessuden hørte de på engelsk humor – f.eks. den banebrydande Cambridge-revyen "Beyond The Fringe" med Peter Cook og Dudley Moore – og de hadde fått fatt i de fystsste opptagene med svenske Hasseåtage i "Mosebacke Monarki".

At suksessduoen Wesensteen va sterkt inspirert av (les: "lånte" fra) duoene Cook/Moore og Hasseåtage e jo ein kjent sag.

Disse kveldane va nok det så dytta Wesenlund inn i den retningen han va skabt for.

Det va begynt å gå rykter i NRK om denne merkelige fyren i Philips som ellers bare va småkjent fra någon jazzkåserier i radio. Harald Tusberg og Harald Heide-Steen jr. tog kontakt. De hadde fått grønt lys av Erik Diesen for ein serie i fjernsynet med tittel "Kunden har alltid rett". Rolv Wesenlund blei umiddelbart den store helten der, med sine parodier på alt fra kjekkaser på vei te Nordpolen ("Teori er én ting, pakkis noe helt annet!") te barnetimeonklar og værmenn.

Så satt de ein liden gjeng i et gammalt sjøhus i Horten og skreiv revy i ein uges tid. Men kor sko det fremforas? Leif Juster va interesserte – hans revyteater Edderkoppen va sterkt på

felgen, og han trengde nye revyforfattere og nye morsomme folk på scenen.

Dermed fekk Juster besøg ude på landstedet på Landøya – der Rolv Wesenlund og Harald Heide Steen jr. fremførte tekster og spelte sketsjer. Juster trodde ikkje sine egne øyrer, og sa: "Nei, fytterakkern – dette går ikke. Det er jo bare tull!" Heide-Steen, så va av god, gammel revyfamilie, prøvde å forklara Juster at dette va någe heilt nytt – nemlig "samfunnssatire". Det hjalp lide. Seinare sa Juster at han angra bittert på at han ikkje slo te – Wesensteen ville ha redda teatret hans.

Då blei det tatt kontakt med den kommende eiendomskongen Olav Thon – han hadde ledige lokaler i den gamle, sterkt forfalne danserrestauranten Cecil i Stortingsgata. Wesenlund og Heide-Steen tog med seg Elsa Lystad, Karin Krog og Svein Byhring pluss de to alternerende pianistene Sigurd Jansen og Alfred Janson, og slo te med sin egen revy på scenen de kalte Lysthuset. Improvisasjon og ablegøyer va den røde tråden. Då va det gjort – Norge blei aldri det sama.

Det blei Hørerøret og Sugerøret i NRK Radio samen med Gunnar Haugan – og lansering av partileder Leif Sonell i Vårt Parti. Det blei nye revyer – nå på Chat Noir. Det blei filmminnspilling av Mannen som ikke kunne le. Og det blei Og takk for det! som TV-serie med Supperådet, Hos tannlegen og

Doble fustasjeopphengsforkoblinger. Takk – og amen.

Då Studentsamfunnet i Stavanger hadde ball på Viste høsten 1969, va der to taler. Wesenlund holdt hovedtalen, og eg hadde takk for maden-talen. Min tale hadde innslag av både politikk og nynorsk (Vi et. Nam.), men han fekk nok mest applaus.

Seint på 1970-talet reiste eg te Oslo for å ha regi på ein reklamefilm for reger. Wesenlund som Fleksnes avfyrte sluttrepikken "Reiks are good", så blei sagt fysste gang av Heide-Steen jr. onna et selskab hemma hos mine foreldre då Wesensteen spelte revyen Hjertelig til stede i Stavanger. Ein fantastisk aften.

Litt udpå 1980-talet ringte telefonen hemma hos meg. "Er det Rolf med f – dette er Rolv med v." Han fortalte at Fleksnes & Moder Aud Schönemann sko ud på norgesturné i ett års tid med stykket "Ja, da – vi elsker!". Dermed trengde han annonser i adle landets aviser, og brosjyrer med grupperabatt te bedrifter. Og han spurte om ikkje eg og mitt reklamebyrå kunne fiksa det? Gjett om!

På premiefesten i Stavanger serverte Egil Forgaard røygelaks fra Janas på Storhaug. Den va så goe at Wesenlund bestile Janaslaks i flerne år ittepå.

Eg traff Rolv med v mange ganger seinare. Eg ska gladelig innrømma at eg nøyd kvert sekund. Han forandra norsk humor, og han forblir kanskje den einaste i sitt slag. Ever.

Kjære pensjonist:

Husk at hjernejogg er sunt!

Det må være lov å si: Ikke glem den delen av kroppen som er ovenfor de spenstige muskler og de seige sener – den delen som styrer alt. Hjernetrain er bra for hodet – og dermed for kroppen som sådan.

Rolf Schreiner, som er fast skribent i Mortepumpen, har gitt ut en bok («Hva koster korken?» – Ajax Forlag) med 222 oppgaver for de små grå.

Viktig: Dette er ikke tradisjonell quiz – dvs. kunnskapsspørsmål innen historie, geografi, sport, politikk, musikk, film etc.

For å løse oppgavene gjelder det å bruke hodet på best mulig måte.

Altså – ren balsam for den mentale helse. **Boken kan kjøpes i bokhandelen.**

Aktiv høst på Bergeland

Så var sommeren over og høsten har gjort sitt inntog. Vi på Bergeland Bydelssenter har, som alle andre, gledet oss over «frislipp» etter tunge år med covid og restriksjoner. Det er veldig fint å være i gang med faste aktiviteter og ikke minst ha kommet i gang med mange nye tilbud.

Tekst: Marit Torheim. Foto Bergeland Bydelssenter.

Vår blomstrende «Nabolagshage» har vært en fryd og glede for alle våre gjester. Her har det vært mulig å sette seg ned med en kaffe og bare nyte synet. I tillegg ønsker vi alle som har «grønne fingre» men ingen hage, velkomne til å delta i våre hagesysler. Nå, når det er tid før å høste markens grøde, tilbyr vi fruktpresse som kan benyttes for dem som vil lage saft av frukten sin.

Nytt, i år, er Bergeland Bazar, Nabolagsmiddag på en onsdag og Sanketurer. Disse arrangementene avrettes på Facebook og Instagram.

Bergeland Bazar er et flott marked med ulike aktører som selger kortreiste produkter. På parkeringsplassen vår stiller Bondens Marked med boder der det selges Kjekjøtt-produkter, frukt og grønnsaker, saft, honning, sopp, ost og plantefarget garn m.m. Inne selges det kaffe, surdeigsbrød og lignende, keramikk, såper, kremer, smykker, søm, trevarer, klær og mye flott i vintage, samt mye mer. Det er plantemarked med plantebytting i hagen og salg av mat fra ulike aktører. Dette har vært en kjempesuksess og både vi, gjester og utstillere gleder oss til neste gang!

Nabolagsmiddager er et tilbud til alle som ønsker et måltid sammen med andre - om det er for å slippe å spise alene eller slippe å lage mat den dagen. Dette arrangeres enkelte onsdager. Stavanger Kvinnesenter står for

maten. Dette er en ideell virksomhet for innvandrerkvinner, som tilbyr inkludering, språk- og arbeidstrening. De lager mat fra sine opprinnelsesland og vi har så langt hatt mat fra Somalia, Thailand, Midtøsten og Latin-Amerika. Veldig godt og spennende med litt andre smaker.

Høsten er tid for å sanke alt det gode naturen har å by på. Derfor arrangerer vi, i samarbeid med Fru Johnsens sopp og nyttevekster, sanketurer i nærområde og utflukter. Det er

mye spennende å lære om alt som faktisk er spiselig.

Vi håper på mange gode opplevelser sammen med dere. Kanskje vi arrangerer noen konserter både på dagtid og på kveld. Til slutt ønsker vi alle, både våre faste gjester og nye deltakere, hjertelig velkomne til oss og en riktig god høst. Vi skal tenne stearinlys, fyre i peisen og ta godt imot dere!

Vaulen

Av: Synnøve Leversen

Det er godt å vende tilbake hit etter alle årene. Fortsatt er det en perle av et strandområde, med knauser, stier gjennom skogen og benker med tilhørende bord.

Men barndomsminnene rommer så mye mer. Spenningen knyttet til campinggjestene, de fargerike teltene, de nyankomne ungene med ukjente dialekter, - de som vi likte å forbarme oss over.

Det hendte også i løpet av sommeren at sigøynerne kunne dukke opp og sikre seg et passende område, reisevante som de var.

Vi betraktet dem på avstand, men de lot seg ikke merke av våre nysgjerrige blikk. Det ble snakket om at hvis man hadde penger, kunne man få sin fremtid servert, sånn uten videre, ved å vise fram en hånd inne i en husvogn. Vi hadde aldri de pengene.

Det eksisterte også en «sanitærstue» som ble flittig besøkt. Her fantes damer som velvillig plastret småsår, og gav oss en god følelse av å bli ivaretatt, hvis vi hadde litt blod å vise til eller kanskje var kommet for nær en brennmanet.

Barnebukten var stedet for de minste og mødrene deres. En skikkelse som utpekte seg blant alle de små med spann og spade, var en solbrun mann som hver dag satt der, tilsynelatende i egne tanker, og som ut over sommeren kom til å ligne et landemerke med sin urørlige, og etter hvert mørkebrune kropp.

Slik er i alle fall minnet, og slik gikk sommerdagene. Vi syklet aldri hjem før magen ba om mer mat. Det som huskes best er solskinet, - og friheten!

Vil lokke fram fortellinger

– Eldres fortellinger er gullskatter. Det sier prosjektmedarbeider Tone Anita Østrådt, som jobber i et treårig prosjekt for å utvikle tilbudet til beboerne i seniorboligene som ligger like ved Tasta sykehjem.

Prosjektet skal også gjøre Kafé Drøsen kjent og aktuell i nabolaget omkring sykehjemmet. I tilknytning til kafeen tilbys ulike aktiviteter og kulturelle tilbud. Et av tiltakene er en Skrive- og fortellingsgruppe for seniorer.

– Formålet er å inspirere deltakerne til å sette ord på minner fra eget liv. Å dele sine fortellinger er til glede og inspirasjon for alle. Derfor vil vi også gjerne bidra til at deltakerne skriver ned fortellingene som blir lokket fram. Men de kan også fortelles muntlig.

Ideen til dette tilbudet hadde Tone Anita med seg da hun begynte i stillingen. Hun har jobbet mye med ulike kreative metoder. Skrive- og fortellingskurset skal hun drive i samarbeid med Asbjørg Skretting Vaaland som er pensjonert lærer med

videreutdanning og et sterkt engasjement for fortellinger.

– I en slik gruppe kan det altså komme fram mye, også ting som har vært gjemt og glemt lenge. Her kan det være både latter og tårer. Selv om skrive- og fortellingsgruppen er ikke er en terapigruppe, kan det likevel dukke opp minner som gjennom fortelling kan ha en forløsende effekt, sier kurslederne.

Deltakerne får ulike oppgaver med temaer som kan være døråpnere inn til fortellingene. Det kan være et barndomsminne, eller noe de har vært opptatt av i livet. Det kan også være en gjenstand eller et bilde. I løpet av kurset får deltakerne prøve seg på ulike tekstsjangre. De utforsker hvordan minner kan gis form på forskjellige måte. Minner blir til kortere og lengre tekster som deles på samlingene.

Hei alle som er glad i trekkspill- musikk! Kom og bli med på laget

Belg- Blås og Komp er en trekkspill klubb som søker nye medlemmer. Trekkspill klubben ble startet i 1995 og har base i det nye Sunde-Kvernevik Bydelshus. (Høstsesongen starter i nye lokaler).

BBK består av trekkspill, torader, gitar, fløyte, bass-gitar og fiolin. Ingen opptakskrav. Vi ønsker flere musikanter i gruppa vår. Vi øver hver onsdag fra kl. 19:00 til 21:30 inkludert en trivelig kaffepause med noe å bite i. Vi spiller tango, vals, reinlender, slow, swing, polka osv.

BBK sitt mål er å spre glede med toner og musikk til dans og sang. Vi spiller for sanitets- og pensjonistforeninger og forskjellige andre arrangementer.

Høres dette interessant ut så kom og besøk oss på Sunde-Kvernevik Bydelshus. Vi starter opp 24. august 2022. Har du spørsmål så ta kontakt på mobil 95183635 eller 41231751.

Vi i Belg- Blås og Komp ønsker deg hjertelig velkommen til oss i klubben.

Bak fra venstre: Bjarne Bjustveit, Asbjørn Pollestad, Håkon Hagen, Karl Terje Jørgensen, Henry Espeland, Olav Ørjansen.

Framme fra venstre: Anstein Nordhagen, Atle Eirik Andersen, Tove Evjenth, Pernild Bore Hole, Olaug Ørjansen, Ragnar Hole

P.S. Belg- Blås og Komp arrangerer voksentreff med allsang på Madla Bydelshus 22. oktober 2022 kl. 19:00. Mat og Kaffe. Entre kr 250,- pr. person. Kontant-Vipps. Hilsen Styret

– Vi har fått del i episoder fra deltakernes liv, og disse fortellingene er som små skatter av gull, sier de to kurslederne som allerede har prøvd ut opplegget i et mindre format. Da det kurset var slutt, ville flere av deltakerne gjerne ha fortsatt. Det blir det nye muligheter til nå.

Kafé Drøsen ligger i Tasta sykehjems første etasje. Her serveres det småretter og middag

fra sykehjemmets eget kjøkken 3 dager i uken. Kaféen har åpent tirsdag, onsdag og torsdag kl. 14.30 -17.00, og aktivitetene foregår i tilknytning til kafeens åpningstider.

Tirsdag 25.10 starter et nytt kurs, og det er åpent for alle interesserte. Mer informasjon og påmelding til tone.anita.ostradt@stavanger.kommune.no tlf. 457 33 305.

Home-Start Familiekontakten

Et verdensomspennende nettverk av frivillige

Home-Start Familiekontakten (HSF) er et frivillig tilbud til småbarnsfamilier med minst ett barn under skolealder. Vi tilbyr støtte og veiledning til familier som selv ønsker dette. Hjelpen gis av familiekontakter (frivillige) som besøker familiens hjem 1 gang per uke i 2–4 timer, over en periode på 6 måneder. Mange familiekontakter sier at de får igjen mye mer enn det de gir. Det gir masse glede når man ser at hjelpen nytter.

Målet er å forebygge utvikling av belastninger og stress, støtte familien på det de mestrer og avlaste etter familiens behov. Tilbudet er gratis og et supplement til det offentlige hjelpeapparatet.

Norge er verdensledende på frivillig arbeid, og halvparten av befolkningen engasjerer seg i frivillig arbeid i en eller annen form. Innsatsen de gjør har betydning for enkeltmennesker, men også for samfunnet. En fembarnsmor gir tilbakemelding om at «Det skulle vært mange flere av dere – jeg tror mange skilsmisser ville vært unngått da.»

Home-Start Familiekontakten er etablert i 22 land, og i Norge er det 44 avdelinger per juli 2022. Alle de nasjonale organisasjonene er medlemmer i det verdensomspennende nettverket Home-Start Worldwide.

Home-Start ble etablert i Stavanger i august 2018. Lilja Ånadal var den første koordinatoren i Stavanger, og nå fra mai-22 ble Monica Tangen Dysjaland ansatt i 100% stilling som koordinator. I begynnelsen dekket Lilja bydelene Storhaug og Hillevåg, men fra 2022, ble tilbudet om Home-Start Familiekontakten utvidet til å gjelde hele Stavanger kommune. I Stavanger støttes Home-Start Familiekontakten med midler fra Stavanger kommune, og Frelsesarmeen står for driften. De frivillige må delta på et

forberedende kurs, før de kobles til en familie:

Kurset går over minimum 20 timer og berører følgende temaer:

- Frivillig for HSF
- Hjemmebesøk
- Engasjement og grenser
- Verdier og holdninger
- Familieliv og støtte til foreldre
- Foreldreomsorg
- Å verne barns trygghet
- Kommunens støttende nettverk og taushetsplikt
- Evne til kommunikasjon
- Å ta avskjed med familien

De som er frivillige hos oss må også levere politiattest og signere en taushetserklæring.

Vi arrangerer kurs hver vår og høst.

Ta gjerne kontakt for en prat og få svar på spørsmål!

Kontaktinfo:

Home-start.familiekontakten@

frelsesarmeen.no

Lilja 917 88 262 • Monica 928 16 020

Om utviklingen av historie som universitetsfag i Rogaland

Tekst: Torgrim Titlestad, professor dr.philos.

Arnvid Lillehammer hadde i Mortepumpen 2022 en ikke fullt tilfredsstillende kommentar til tidsskriftets intervju med meg i nr 1 i år (Det var ikke jeg som stilte spørsmålene.). Jeg finner det derfor nødvendig å komme med noen supplerende opplysninger som også kan være av interesse for leserne angående utviklingen av historiefaget ved Universitetet i Stavanger, her om de første 25 årene inntil 2001, en tid da jeg var aktiv fra våren 1976.

Siden historiefaget ble startet opp ved Høgskolen i Rogaland (HiS) høsten 1975–2001 avla 1362 studenter eksamen i grunnfag og 85 i mellomfag. Dette var på historie på lik linje med studentene ved våre universiteter. Studenttallet varierte av og til. Før 2001 holdt det seg så høyt at grunnfaget var et av de mest søkte fagene på daværende høgskolen. I jubileumsåret 2001 avla 100 studenter eksamen. Siden slutten av 1970-tallet hadde vi en lang rekke gjesteforelesere fra hele landet. Vi hadde til tider også utenlandske gjesteforskere hos oss.

Ideen og modellen for å få etablert faget som universitetsfag i Rogaland kom fra daværende statsarkivar Hans Eyvind Næss i 1973. Han samrådte seg med rektor og tidligere statsråd Kjølvs Egeland: mot at Stavanger kommune bevilget penger til et gjestelektorat i historie skulle historikere i byen gi gratis undervisning i 3 år, noe de også gjorde med entusiasme. Ordfører Arne Rettedal lovet å skaffe en kommunal bevilgning i forbindelse med Stavangers 850-årsjubileum i 1975. Han fikk full tilslutning i bystyret. Studieopplegget ble drøftet og utformet med forskningsbibliotekar Knut Bjander, arkivar Egil Harald Grude, lektor Knud Helliesen, konservator Arnvid Lillehammer, Ottar Rønneseth, byarkivar Bjørn Saxe Utne og H. E. Næss.

Uten dugnadsinnsatsen fra fagfolk og

politikere i Stavanger kommune ville det vært umulig å få etablert historie som selvstendig fag. Den eneste fast ansatte faglæreren i begynnelsen i 1971 var førsteamanuensis fil. dr. O. Rønneseth. Han hadde ved oppstarten av grunnfaget høsten 1975 med seg amanuensis Halvdan Skard som tok permisjon våren 1976. Da ble undertegnede hentet inn som vikar fra Historisk Institutt ved Universitetet i Bergen, i slutten av februar 1976. Timelærerne som underviste den første tiden, var E. H. Grude, A. Lillehammer, H. E. Næss, B. S. Utne, arkivar Dag Mangseth og arkivar Lisabeth Risa. I 1993 godkjente departementet Høgskolens søknad om mellomfag i historie. Ved fusjonen i 1994 fikk HiS et Institutt for historie og filosofi. Historikere fra lærerutdanningen ble en del av det samlede personalet, med professor dr. art. Jan Bjarne Bøe, førsteamanuensis Dan Dyrli Daatland og høgskolelektor Olav Tysdal. I 2001 sto førsteamanuensis Hallvard Nordås og undertegnede for et i dag høyaktuelt tema: totalitarisme-studiet.

De første årene besto en god del av min innsats i hard kamp for å få historie godtatt som et fast studietilbud. Det var nok av dem ved institusjonen som hvert år ville skrote faget til fordel for teknologifag. Jeg sukket mang en gang over deres uforstand, men fikk sikret den nødvendige støtte i allianse med ansatte fra andre fag. Først etter fusjonen i 1994 følte jeg at vi hadde stabilisert vår eksistens. Lokalhistorie fra Rogaland var et basiselement som studentene hadde et godt utbytte av. Ved siden av mitt arbeid som ansatt i historie var det en viktig oppgave å spre interesse for det nye historiefaget i regionen. I noen år fra 1977 var jeg derfor aktiv som formann i Stavanger Historiske Forening hvor vi hadde en rekke vellykkede møter for offentligheten.

Når den røde hane galer

STAVANGER BRENNER

Siden tidenes morgen har ilden vært en god tjener for menneskene så lenge den var under kontroll, men en farlig herre når den slippes løs. Så lenge vi bodde i huler, bestod problemet i å bevare den møysommelig frembrakte ild fra dag til dag. I et slikt samfunn var ildens skadevirkninger temmelig begrenset.

Av Owe Østberg

Ettersom tiden gikk, begynte menneskene å innrette seg i samfunn med trehusbebyggelse. Dermed øket brannfaren, og resultatene uteble ikke. I brannhistorien kan vi lese om mange byer som helt eller delvis har blitt rasert av brann.

Stavanger er ikke noe unntak i så måte. Byen ble grunnlagt i 1125, og første gang den ble rammet av brann var i 1272. Brannen la mesteparten av byen i aske, og Domkirken fikk også store brannskader.

Stavanger var med sine trehus, som hadde torvtak, en brannfarlig by. Så det må vel betraktes som et under at det gikk hele 361 år før byen igjen ble herjet av en storbrann. I løpet av tidsrommet fra 1272 til 1633 ble Oslo, Bergen og Trondheim rammet av flere storbranner som la store deler av byene i aske.

Men den 20. september 1633 lød vekterens rop om at ild var løs, og brannen spredte seg med utrolig fart. Her var det ikke spørsmål om et hus eller to. Katastrofen var et faktum. Omtrent halve byen gikk opp i flammer. Nakne skorsteiner og grunnmurer var det eneste igjen av det som en gang hadde vært hus.

I 1659 fikk byen sitt første Valbergtårn. Da ble det bygd et enkelt tretårn for vekterne i håp om at et skjerpet vakthold skulle bidra til å oppdage brann tidligst mulig. I en beretning om tårnet heter det: «En Vægter holder Vagt hver Natt for at se om nogen Ildebrand skulle paakomme, da man fra dette Vagttårn kan se over den hele by.» Vekterne hadde også som oppgave å patruljere i byens gater for å opprettholde ro og trygghet. De skulle hver time rope ut hva klokken var slagen og opplyse om vindens styrke og retning. Dersom det oppstod brann, måtte innbyggerne varsles ved hjelp av klokkinging.

Sent om kvelden den 4. november 1684 var tjenestegutten til sokneprest Jens Godtzen uforsiktig med ild, og byen som borgerne møysommelig hadde greid å gjenreise etter brannen i 1633, ble nå på ny rammet av en katastrofe. Av de ca. 350 husene som Stavanger den gang hadde, ble 149 av disse flammens rov. I likhet med brannen i 1272, fikk også denne gang Domkirken brannskader.

En ildebrann i de dager var ikke til å spøke med. Noen assurance eksisterte ikke, og det som ble ildens rov, var tapt og borte for bestandig. Nå stod vinteren for døren, og de små koselige hus som skulle gi ly mot frost

og kulde, var i løpet av en natt forvandlet til rykende branntomter på grunn av «en Stalddrengs Uagtsomhed.»

Ildebrannene var byen verste fiende. I 1716, rett før pinse, oppstod en ny brann som la hele Østervåg i aske, ca. 100 hus til sammen.

For å skjerpe bestemmelsene om ildsikkerhet og for å forebygge storbranner i fremtiden, fikk Stavanger en ny brannordning i 1735. Den fastsatte at ild måtte bæres fra hus til hus i «lukkede Potter.» «Ingen maa gaa med andtendet Tobakspibe paa Gaderne Tobak at smøge, for den Fare derved kan være at befrygte.» Det ble forbudt å tekke nye hustak med torv og never. Panner skulle helst også erstatte torven på de gamle hustakene, men få hadde råd til slike utlegg.

I brannordningen for Stavanger fra 1735 ble det også fastslått at en person som oppdaget et branntilløp, først skulle varsle folk i det brennende huset og dets nabolag før vedkommende anropte vekten i Valbergtårnet. Vekteren i tårnet skulle da henge ut en tentlykt på en stang som samtidig anga retningen for brannen. Deretter skulle det klemtes med branneklokken i tårnet. Ble brannen oppdaget i dagslys, skulle et flagg angi retningen. Om nødvendig skulle det kimes med klokkene i Domkirken og med Valbergklokken «da Byens Tamburer med deres Trommer straksens møder, i fald de og tillige med Trommeslag at gjøre alarm.» Fra begynnelsen av 1840-årene ble det også avfyrt skudd fra brannkanonene på plassen foran tårnet.

Brannordningen av 1735 avsluttes med at hele byen skal være behjelpelig med slokningsarbeidet. «Ingen maa holde sig for god til at arbeide men enhver med Nidkjærhed oprigtelig hjælpe og undsætte sin næstes Hus og Gods.»

Men selv brannordningen av 1735 hindret ikke at byen igjen ble hjem søkt av brann. Den 31. august 1766 var det Nedre Strandgate som stod for tur, og 40 hus brant ned til grunnen. Neste brann lot ikke vente lenge på seg. 18. desember 1768 ble 50 hus lagt i aske, og igjen var det Nedre Strandgate som ble rammet.

I 1793 var det Østervåg som igjen fikk føle ildens herjinger. 16 hus fra Jorenholmen til Bakerbryggen gikk opp i flammer.

Brannene i siste halvdel av 1700-tallet satte byen betraktelig tilbake. Så snart man til en viss grad hadde overvunnet følgende av den ene brannen, var den neste der og slo over ende det strev og arbeid som var lagt ned.

Sildefisket og skipsfart skapte en økonomisk framvekst i Stavanger fra begynnelsen av 1800-årene, og det ble en økning i folketallet. Da en brann på Ytre Holmen natt til 7. februar 1833 la 29 våningshus og 12 sjøboder i aske, gikk det hurtig med gjenoppbyggingen. Etter et halvt års forløp, var omtrent samtlige hus bygd opp igjen.

Hvorfor fikk disse brannene som hadde rammet byen gjennom flere århundrer såne katastrofale følger?

Datidens slokkemidler var svært så primitive. De bestod av spann som var laget av lær eller seilduk. Når det oppstod brann, var det å gå mann av huse og søke etter vann der det kunne finnes, i sjøen, i brønner og Breiavatnet. Forsyningen av vann fra kilden til stedet der det brant, forgikk ved at borgerne dannet rekker og langet spannene fullt med vann som ble helt over flammene. Greide man ikke å slokke brannen i den umiddelbare startfasen, så hadde flammene

fritt spillerom. De fant rikelig med næring i de tjærebredte trehusene med torvtak.

Byen hadde heller ikke noen form for boligregulering. Gatene var trange, og husene lå tett i tett. Hadde brannen først begynt å spre seg, spredte den seg fort fra hus til hus.

Et tiltak for å forbedre slokkemidlene skjedde da bystyret på et møte 28. juni 1841 bevilget penger til innkjøp av to nye håndpumper. De hadde en pris på 530 Speciedaler hver, tilsvarende 2120 kroner, og en vannleveranse på 240 Potter i minuttet, omregnet i liter ca. 231. Ikke all verden, men bedre enn brannspannene som hadde vært benyttet i flere århundrer. Nå var det mulig å få vannstråler som rakk over større arealer av brannen enn de gamle brannspannene som nå ble benyttet til å fylle vann i karet på siden av pumpen. To mann, en på hver side, betjente pumpestengene i taktfast tempo. Når kreftene tok slutt, kom to nye og overtok jobben.

Håndpumpe fra 1841.

Mandag kveld 27. desember 1841 i 23-tiden ble det skutt fra kanonene på Valberget så vindusrutene i nabolaget klirret i hundrevis. Rullegardinene for til topps, og fra de stille gater steg ropene: «Brann, Brann!», blandet med: «Kor e det henne, kor e det henne?».

Det var i tettbebyggelsen i Uhrengate midt i byens sentrum brannen hadde oppstått. Denne gangen slapp Stavanger-

borgerne med skrekken. Hadde brannen fått utviklet seg, kunne det blitt en katastrofe av dimensjoner. Nå var det bare ett hus som brant ned takket være stille vær, og som det stod i Stavanger Amtstidene og Adresseavis: «Brandfolkenes ufortrødne Anstrengelser, hvilke vi ikke nok kunde paaskjønne, og de gode Brandredskaber vor By efterhånden er kommet i Besiddelse af».

Tretårnet som ble oppført på Valberget i 1659, ble etterhvert tæret av tidens tann. I begynnelsen av 1840-årene var det i så elendig forfatning at vekterne som gikk vakt i tårnet, var redde for at vinden kunne blåse det over ende.

I 1844 utformet branninspektør Feldthus tegninger og kalkyler for et nytt tårn. Saken ble imidlertid liggende noen år, derfor ble det satt i gang reparasjonsarbeider på det gamle tårnet.

Endelig helt på slutten av 1849, vedtok kommunestyret å reise et åttekantet tårn i gråstein etter tegninger av den kjente arkitekten i Christiania, Christian H. Grosch.

Det var et stort økonomisk løft for byen å ta. De gedigne materialene og den håndverksmessige kvalitet gjorde at Valbergtårnet ble et svært dyrt bygg. Ikke minst ble det problematisk fordi de kalkulerte byggeomkostningene gang på gang ble overskredet, og ny bevilgning måtte gis.

I 1853 sto tårnet ferdig. I stedet for de opprinnelige bevilgede 3200 Speciedaler, medgikk 9000, 36000 kroner. En svimlende sum etter datidens pengeverdi.

Byens andre Valbergtårn beholdt sin funksjon som varslingspost til 1922. Da var vekternes dager omme. Det var ikke tidsmessig lenger med vakt der. Tårnvekerne var blitt overflødige. En epoke i byens liv var over.

Når byens borgere i 1860-årene snakket om «Storebra`en» er det brannen i 1860 det siktes til. Det var den 13. mars brannen brøt ut på Kjerringholmen som i dag tilsvarer området i den nederste delen av Breigaten.

Om denne katastrofen skriver Stavanger Amtstidene og Adresseavis fra 14. mars 1860: «En forferdelig Ildebrand har igaar herjet vor By og lagt en betydelig Deel deraf i Aske.» Brannen brøt ut omtrent klokken 03.45 i det såkalte Vassbø-hus på Kjerringholmen i et av de trangeste og mest uregelmessige bebygde strøk. Like etter ble det skutt fra brannkanonene på Valberget. Det varte ikke lenge før brannmannskapene kom til stedet, men da stod huset allerede i lys lue. Flammene grep øyeblikkelig om seg og spredte seg til de omliggende hus som nærmest befant seg vegg i vegg. At ilden fikk så godt tak med det samme, skyldtes for en stor del krutteksplosjoner som kastet brennende stumper rundt omkring. Natten hadde vært vindstille, men så begynte det å blåse fra sydøst. Vinden øket på i styrke, noe som vanskeliggjorde sløkningsarbeidet.

I løpet av ca. ni timer gikk 250 bygninger opp i flammer, og nesten 2000 av byens ca. 14.000 innbyggere ble hjemløse. Som en avslutning på reportasjen skriver Stavanger Amtstidene og Adresseavis: «Under Branden gikk til all Lykke ingen Menneskeliv tabt, medens flere Personer siges at være blevne meer eller mindre beskadige, men igaar Eftermiddag blev en Mand ved Faldet af en Skorsteinspipe saaledes lemlestet at han kort efter døde.»

«Andgaaende Aarsagen til Ildens Oppkomst berettes forskjelligt. Vi forbeholder oss imidlertid at give nærmere Meddelelse herom naar Udfaldet af Brandforhøret som skulle holdes i Eftermiddag bliver bekjent.»

Brannen i 1860 førte til store fremskritt for brannvernets vedkommende. Spørsmålet om

et vannverk i byen ble stilt allerede i 1843, men det var brannen på Holmen og faren for nye bybranner som var avgjørende da bystyret 21. mars 1862 enstemmig besluttet at vannverket skulle anlegges. Dette ville bety et enormt fremskritt i kampen mot den røde hane. I rørene står vannet under konstant trykk, og fra brannkummen kan det tas ut i slanger å føres frem til brannstedet.

Det var Johannes Klingenberg fra Drammen som planla de fleste vannverk i Norge. Dette skaffet ham ry som en fremragende vannverksingeniør, og det var Klingenberg som fikk i oppdrag å planlegge utbyggingen av et vannverk i byen.

Klingenbergs plan gikk ut på å benytte Mosvatnet som «det eneste Sted der kan blive Spørsmal om at velge Forsyningsbasseng for et Vandverk i Stavanger.» Mosvatnet ligger bare 37 meter over havet, men ansåes tilstrekkelig for å dekke behovet for den daværende bebyggelse.

Arbeidet med å legge ned vannrørene ble påbegynt i april 1865. I alt var den samlede rørlengde ca. 10 kilometer, og antall brannkummer 83. Anlegget stod klart til å tas i bruk i januar 1866 og kostet 40.000 Speciedaler, 160.000 kroner.

Nå som byen hadde fått et vannverk, var det neste skrittet en brannstasjon med bemanning og slokkeutstyr i kontinuerlig beredskap.

Otto Waitz, tysk av fødsel, direktør ved Christiania Gassverk i tidsrommet 1859-1865, kom til Stavanger i april 1865 og overtok styringen av gassverket i byen. Høsten samme år fikk Waitz anmodning av formannskapet i byen om å utarbeide et forslag til å opprette en brannstasjon med faste mannskaper på vakt. Waitz sitt forslag gikk ut på at når en brannstasjon skal innredes bør den inneholde:

- *Et Vagtværelse og Contorlokale til Stadsingeniueren*
- *Bolig til en Underbrandmester og tolv Mand*
- *Staldrum til 3 Hester*
- *Et Værksted for Smed og Snedker*
- *Rum til 4 Slangekjærrer, 1 Redskabsvogn og 2 frittstaaende Stiger*
- *Et Taarn til tørring af Slinger.*

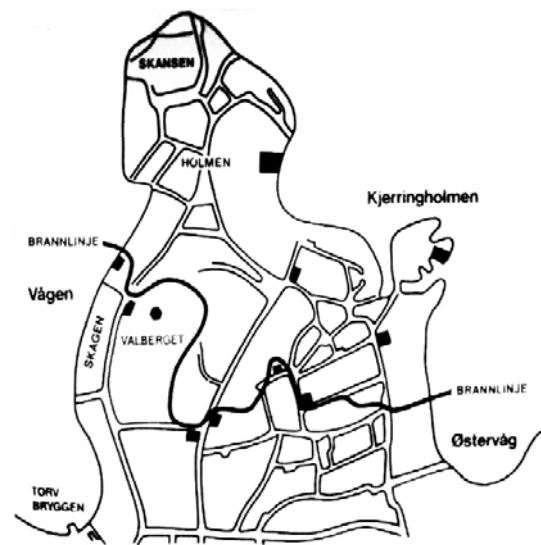
For at vedligeholde en god Diciplin og bevirke litt Myndighed lige overfor Publicum er det ønskelig at Underbrandmesteren, Formændene og Mandskaberne ere uniformerede.

Sluttelig kan bemærkes at en Telegrafforbindelese mellom Valbjergtaarnet og Brandstationen for hurtig Hjælp i Ildebrandstilfælde, vil være af vesentlig Nytte.

Stavanger, 27. October 1865.

Otto Waitz

Det var den tidligere Mariakirken som ble byens første brannstasjon. Den lå like ved Domkirken og var en gotisk steinkirke. Utvendig målte den 20 x 6,5 meter. Kirken forfalt etter reformasjonen i 1537. I 1565 ble Mariakirken overlatt til Stavanger borgerskap og gjort om

Her ser vi området som ble ødelagt av «Storebra`en». Det er ovenfor den sorte brannlinjen.

til rådhus og lagtinghus. Men bygningen ble ikke nyttet som rådhus før i 1591.

Ved den store bybrannen 20. september 1633 ble rådhuset skadet og ikke tatt i bruk igjen før i 1639, nå også som fengsel.

Tidlig i 1866 startet ombyggingen av rådhuset til brannstasjon. Det ble da slått et stort hull i østmuren slik at brannvognene kunne komme inn og oppstilles i det gamle kirkekorset. Tingsalen i andre etasje ble innredet som oppholds- og soverom for brannmannskapet, og i tillegg kontor for stadsingeniøren.

Fra første januar 1866 ble Otto Waits ansatt som stadsingeniør. Dette innebar at han stod for ledelsen av brannvesenet. Waits hadde også tittel som branddirektør.

Den tredje april 1866 ble en merkedag i byen. Da stod den nyetablerte brannvakta med fast mannskap i kontinuerlig beredskap klar til utrykning.

Foruten det faste brannkorpset som bestod av 12 mann, var det også et borgerbrannvern. Medlemmene av borgerbrannvernet var fordelt til sprøytehus som var utstyrt med brannmateriell. Disse sprøytehusene stod plassert på forskjellige steder i byen, og noen av dem var ennå i bruk i 1920-årene.

Byen hadde nå et vannverk og et godt organisert brannvern. I tillegg ble det fra Valbergtaarnet opprettet en telegrafforbindelse med brannstasjonen slik at det var mulig å varsle et branntilløp på et tidlig tidspunkt. Disse tre faktorene var et stort fremskritt i kampen mot de store ildebrannene som hadde herjet Stavanger gjennom flere århundrer.

Så har da byen vært forskånet for brannkatastrofer av større art siden «Storebra`en» på Holmen 13. mars 1860.

Prosjektgruppen i PROTECT Norge. Fra venstre: Dag Aarsland, forskningsleder, Martha Therese Gjestsen, forskningskoordinator, Jon Arild Aakre, PhD stipendiat, Ingelin Testad, senterleder og prosjektleder i PROTECT Norge, Mona Halvorsen, forskningskonsulent, Helen Wigestrang, administrasjonskonsulent, Nina Ailin Mæland, forskningskonsulent.

Din hjerne er unik – del den med oss

SESAM – Regionalt kompetansesenter for eldremedisin og samhandling ved Stavanger universitetssjukehus – gjennomfører en omfattende forskningsstudie på hvordan hjernen utvikler seg når den eldes. Nå ønsker de deltakere!

Forskningsprosjektet heter PROTECT Norge og baserer seg på en nettbasert forskningsplattform kalt PROTECT, utviklet av Kings College London og Exeter University i Storbritannia hvor det allerede er over 30 000 deltakere. PROTECT Norge ledes av senterleder ved SESAM Prof. Ingelin Testad

En fantastisk mulighet til å bidra

PROTECT Norge er en fantastisk mulighet til å ta del i banebrytende norsk forskning ved å «logge på» hjemmefra! Ved å delta i PROTECT Norge hjelper du forskere til å få bedre og mer inngående kunnskap om demens. I tillegg får du tilgang til hjernetrimspill som

kan hjelpe å opprettholde og forbedre dine hjernebaserte ferdigheter.

PROTECT handler om å beskytte oss i alderdommen

Hjernen holder fremdeles mange hemmeligheter for oss. Blant annet hvorfor og hvordan demens oppstår. Har hjernetrim positivt effekt? Mange svar står ubesvarte, derfor er det viktig at flest mulig blir med i forskningsprosjektet.

Det er lett å delta

Det er faktisk moro, interessant og lærerikt å delta i PROTECT. Dessuten er det viktig for fellesskapet.

Du kan ta del i denne studien dersom:

- Du er over 50 år.
- Du er bosatt i Norge.
- Du har en datamaskin eller et nettbrett med internettilgang.
- Du ikke har en demensdiagnose.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Deltakere i PROTECT vil årlig over en periode på inntil fem år

- gi informasjon om demografi, livsstil, fysisk og psykisk helse og medisinbruk
- gjennomføre nettbaserte tester som måler hjernebaserte ferdigheter, som hukommelse.

Deltakere får også mulighet til å delta i andre studier med lignende formål via PROTECT Norges nettside.

Hva er målet med PROTECT Norge?

Ved å gjenta tester som måler hjernefunksjon en gang i året over en periode på 5 år, vil utviklingen i hjernen følges over tid. Denne utviklingen, koplet sammen med informasjonen om blant annet livsstil og genetikk, vil hjelpe forskere å kunne besvare spørsmål som:

Hvordan påvirker vår livsstil, trening og søvnvaner risikoen for demens?

1. Hva er de tidlige tegnene på demens?
2. Hvordan skiller disse seg fra vanlig aldring?
3. Hvilken rolle spiller gener i den aldrende hjernen?

Svarene gjør oss bedre til å forebygge og behandle demens.

Du kan lese mer om PROTECT Norge studien her: www.sus.no/sesam eller du kan melde deg på her: www.protect-norge.no

Nå er det tid for høstens mannekengoppvisning på Skipper Worse Ledaal, Erling Skjalgssonsalle` 10, onsdag 19. oktober kl. 19.00

Dørene åpnes klokken 18. De spreke moteløvene i Lions Club Stavanger Gyda er mannekenger, enkel servering, samt utlodning. Inngangsbillett kr. 120,-.

Butikkene som deltar og viser høstens moter er Volonté, Mood og Taras.

Mortepumpen slo av en prat med Jorunn i Lions Club Stavanger Gyda. Hun forteller at alt er frivillig arbeid, og at innsamlede midler går uavkortet til humanitære prosjekter. I tillegg til å arbeide for syke og eldre, prioriter Lions Club Stavanger Gyda lokalt arbeid for barn og unge.

Lions har et undervisningsopplegg, et holdningsskapende program som følger barna fra barnehage til videregående

skole. Et viktig mål er å gi barn og unge et grunnlag til å kunne ta selvstendige og gode valg når de møter motgang i livet. Det er givende og ikke minst viktig å få være med på å hjelpe der det trengs.

De ivrige damene i Lions Club Stavanger Gyda ønsker alle hjertelig velkommen til mannekengoppvisningen.

INFORMASJONSSIDER

Innenfor de neste sidene har vi samlet det meste av nyttig informasjon og annonser.

Redaksjonen minner om at alle frivillige lag og organisasjoner, foreninger og menigheter får annonsere gratis i Morte pumpen.

Bergeland bydelssenter

Jelsagt, 2, 4012 Stavanger. Mobil 948 22 653. E-post: bergeland.bydelssenter@stavanger.kommune.no
Åpent mandag–torsdag kl. 08.30–5.00. **Stikk innom for en kaffekopp og en drøs!**

Lyst til å prøve noe nytt?

Kom og se – ka me har fått te! For (kommende) pensjonister - og andre med ønske om en aktiv hverdag. Mange kjekke kurs og aktiviteter og kanskje du har noen nye idèer?

Kurs høst 2022

Mandager

Snekkerverksted kl 08.30 – 15.00
Trim med instruktør kl. 10.30 – 11.30

Tirsdager

Snekkerverksted kl 8.30 – 15.00
Spikkegruppe kl 9 - 13
Bingo kl.12.00 – 14.00 (partallsuke)
Bokprat: Èn tirsdag i måneden kl. 10.30 – 12.00

Onsdager

Snekkerverksted kl. 8.30 – 15.00
Treskjæringsgruppe kl. 08.30 – 13.00 (når ikke kurs)

Torsdager

Snekkerverksted kl. 8.30 – 15.00
Håndarbeidsgruppe kl. 10.30 – 13.30
Malegruppe: kl. 9.00 – 13.00.
Bridge kl. 14.00 – 18.00

Fredager

Snekkerverksted kl. 8.30-14.00

Alle dager:

Sesongbasert: Aktiviteter i hagen og i drivhuset.

Kurs vår 2023

Rank og glad - tirsdag og torsdag kl. 09.15 – 10.15.
Instruktør: Ida Robberstad
God styrketrening, med elementer fra yoga, pilates og dans.
Bedrer balanse og styrker kjernemuskulaturen.
Bør absolutt prøves! Klippekort à 15 klipp - Kr. 1500,-
Gratis prøvetime. Trening hele året, unntatt ferier.

Treskjæring – onsdager fra kl 9.00 – 13.00
Start 14. september (etternølere er velkomne)
Instruktør: Jostein Tvedt
Gammel teknikk, verd å ta vare på.
Kursavgift: 8 ganger – Kr. 1900,-

Andre kurs settes i gang ved stor nok interesse:
F.eks Lefsekurs og kortlaging. Kanskje du har ideer til kurs du ønsker å holde selv eller tanker om andre kurs som kunne vært interessante? Da hører vi gjerne fra deg!

NABOLAGSHAGEN!

Høst og høsting er i gang. Vi har kvern og fruktpresse tilgjengelig for de som har hagefrukt, men du må selv gjøre jobben. Ring oss for å bestille tid.
Savner du å stelle med planter, bed og jord? Velkommen til oss!

«Tre-neva» menn og damer, søkes til verkstedet vårt!

Alle som trenger en «Emil i Lønneberget-bod» og ønsker å møtes til hyggelig og sosialt fellesskap, er velkomne til oss! Verkstedet er godt utstyrt!

Åpent mandag til torsdag fra kl. 8.30–15.00 og fredag fra kl. 9.00–14.00.

NY MALEGRUPPE

Etter mange henvendelser om å delta på malergruppe, ønsker vi å få i gang en ny gruppe på mandagsformiddager. Ta kontakt med oss, dersom du kunne tenke deg å være med i gruppa

«Nabolagsmiddag» på en onsdag, Bergeland Bazar og Sanketurer

Følg med på kommunens nettsider, facebook og i lokalaviser for informasjon om det som skjer på huset.

Teater-, revy- og konsertbesøk, kulturkveld, turer og lignende

Følg ellers med på kommunens nettsider, facebook og i lokalaviser, for informasjon om det som skjer på huset.

Kontakt oss på Bergeland Bydelscenter for informasjon/brosjyre.

Visste du at vi har en frivilligsentral i hver kommunedel i Stavanger? Ta kontakt med din nærmeste sentral for å få mer informasjon om frivillig aktivitet i ditt nærmiljø, eller sjekk ut stavangers.frivilligsentraler.no

Eiganes, Våland, Madla og Kvernevik frivilligsentral:

Jon Ree Holmøy, mobil: 940 14 523
eller Elizabeth Parra Ganteaume,
mobil: 477 84 171

Finnøy frivilligsentral:

Ragnhild Valand, mobil: 99398595

Hillevåg frivilligsentral:

Nina Tunge-Kvamme, tlf. 51508858

Hinna Frivilligsentral:

Nina Tunge-Kvamme, mobil: 91842657

Hundvåg frivilligsentral:

Ann Therese Madland, mobil: 99290718

Rennesøy frivilligsentral:

Björg Vestbø, mobil: 40292381

Storhaug frivilligsentral:

Hege Benedicte Blom Stene,
mobil: 90713992

Tasta frivilligsentral:

Eva Marie Gärtner, mobil: 46925212

Du er også hjertelig velkommen til å ta kontakt med oss dersom du savner noen aktiviteter i din kommunedel. Vi ser frem til å høre fra deg!

LAWN BOWLS PÅ LASSA

Er du mellom 19 og 90 år?

Kom og prøvespill "Lawn Bowls" med Stavanger Bowls Club

Vi har egen bane på Lassa Idrettsanlegg. Hver mandag og fredag kan du få kyndig veiledning mellom klokken 10 og 12, oppmøtet er kl 09.45.

Parkeringen ved Ynglingen. Du får låne utstyr de første gangene du er med.

Du må ha på deg sko med flate såler når du er på banen. Passer både for herrer og damer.

Se stavangerbc.com

MINNESAMVÆR I YNGLINGEN?

Leie: Minnesamvær i Ynglingen koster kr 5000,- for leie av Hæremsalen på dagtid. Varighet ca 3 timer. Det er kapasitet til ca 90 personer rundt små bord (6 pr bord). Eller 120 rundt langbord. Ved ekstra store eller svært små arrangementer kan prisen justeres etter avtale.

Betjening: Betjening tilknyttet arrangementet koster kr 3000,- (4 personer i 4 timer).

Innbefatter: Dekking/rydding av bord inkludert blomster og lys. Oppvask. Servering, koking av kaffe og te.

Mat: Kan bestilles av Ynglingen (smørbrød/snitter og evt kake). Eller pårørende kan organisere dette selv. Ved bestilling eller spørsmål kontakt: Arne Jacobsen, driftsleder, tlf: 40 41 70 23, eller e-post: utleie.stavanger@kfuk-kfum.no

Program for Stavangerlærernes pensjonistlag høsten 2022

18.10.22 Asbjørg Skretting Vaaland: «Legenda om St. Svithun»

22.11.22 Ingjerd Bull Sinnes: «Om Hillevåg»

13.12.22 Olav Keilegavlen: «Hvordan Händels Messias ble til»
Foredrag med musikkseksempler.

Alle møtene holdes i Frelsesarmeens lokaler i Kongsgaten 50. Møtene starter kl. 11.00 i tillegg til foredrag blir det opplesning, sang og god mat. Prisen er 100 kr.

Hvis du ønsker å bli medlem eller betale årets kontingent, kan du betale inn 300 kr. til kontonummer 3230.12.28480 eller på møtene. Vel møtt til høsten!!

Hilsen Styret

Trenger du hjelp med data?

Tante Emmas Hus – for seniorer har åpent hus om opplæring i bruk av PC, nettbrett og smarttelefon onsdag 19. og torsdag 20. oktober kl. 11-14. Ingen påmelding, det er bare å komme!

Disse to dagene får du informasjon om hvilken hjelp våre frivillige dataveiledere kan gi. Vi gir opplæring i grupper eller en-til-en. Hvis det er tid til det kan våre veiledere også gi dataopplæring disse to dagene (ta gjerne med egen pc, mac, smarttelefon, ipad eller andre nettbrett).

Veilederne våre gir hjelp både til deg som er uten forkunnskaper om data, og til deg som gjerne vil lære litt mer!

Opplæringen er gratis, og vi spanderer kaffe og vafler!

Vil du vite mer? Ring Brit Bjørkli på telefon 51 50 72 14.

Husk, ingen spørsmål er dumme!

Tante Emmas Hus – for seniorer holder til i Kongsgt. 45.

Åpningstid: mandag – fredag kl. 11.00 – 15.00

Velkommen!

Formiddagstreffet i Madlamark menighet

Høsten 2022 Kl. 11.00 i menighetssalen.

19. oktober	Ingar Kvía: «Forteller om Haydom lutherske sykehus i Tanzania». Quiz. Andakt.	30. november	Hannes Lekestue fremfører et juletablå i kirkesalen. Programmet fortsetter der etter i menighetsalen. Julebetragtninger v/Turid Mellemstrand Rabenorolahy
2. november	Gunnar Skadberg: Jentene på Flatholmen, hvordan gikk det med dem? Ingeborg Voll: Søndagskolen, nå, i vår tid. Andakt.	4. januar 2023	Juletreff. Festtaler: Berit Espeset. Musikk v/ Jostein Byrkjedal Opplesning v/ Svanhild Hagen
16. november	Gunnar Roaldkvam: «Stavanger en by i kamp». Utlodning. Andakt.		

Lyst å bli med som frivillig?
Du er en resurs for andre seniorer!
Du er med i et hyggelig fellesskap!
Ta kontakt med Brit hvis du ønsker å være med!
Tante Emmas Hus – for seniorer
Kongsgt. 43, tlf. 51507214
tanteEmmas.Hus@stavanger.kommune.no

Stavanger
kommune

Har du nedsatt syn eller hørsel?

– ta kontakt med fagkonsulentene for syn og hørsel

Vi kan:

- Utrede og kartlegge behov når syns- eller hørselstapet medfører problemer i dagliglivet
- Foreta utprøving og formidling av syns- og hørselshjelpemidler
- Gi deg råd og veiledning vedrørende ditt syn- eller hørselstap

For å benytte tjenesten må du:

- Være over 18 år
- Være bosatt i Stavanger kommune
- Være diagnostisert som svaksynt eller hørselshemmet av spesialist

Tjenesten er gratis.

Ta kontakt:

Syn: Tlf. 51 50 81 07 eller 95 87 72 58(sms)

Hørsel: Tlf. 51 50 76 33 eller 98 82 62 45(sms)

Mail: sansetap@johannesls.no

www.johannes.no

Rådgivningskontor for hørsels- hemmede og deres nettverk

Stavanger
kommune

Spørsmål som gjelder nedsatt hørsel. Bruk og stell av høreapparater.
Informasjon om tilbud og rettigheter. Hjelp med brev, søknader og skjema o.a.

Stavanger kommune har Rådgivningskontor for hørselshemmede over 18 år og deres nettverk. Tjenesten er gratis og gjelder for innbyggere i Stavanger og Randaberg. Rådgiverne kan treffes på Johannes læringscenter, Haugesundsgata 27 – etter avtale tirsdag og torsdag.

Eller møt opp på:

Formiddagstreff i Døvekirken

kl. 11.00–13.00: Hver tirsdag

Tante Emmas Hus

Kl. 11.00–12.00: Første torsdag i måneden

Skipper Worse Ledaal

Kl. 11.00–12.00: Andre torsdag i måneden

Rennesøy helse- og omsorgssenter

Kl. 09.00–11.00: Tredje torsdag i måneden

Judaberg innbyggertorg

Kl. 12.00–14.00: Tredje torsdag i måneden

Dersom du ikke har mulighet til å komme til oss, kan vi også avtale hjemmebesøk. Rådgivningskontoret er stengt i skoleferier.

Telefon eller SMS 47 80 35 41. E-post: horsel@johannesls.no

Postadresse: Pb 8069 Forus, 4068 Stavanger

www.johannes.no Spesialavdeling Voksne (gult felt) - Meny

Hvor skal du bo når du blir eldre?

Alternativet kan være Solvang Omsorgsboliger som ligger på Eigenes.

En blokk med topp beliggenhet, og 26 moderne leiligheter fra 40 til 70 kvm, stor park ute, og takterrasse. Alle leilighetene har kjøkken/stue, soverom, bad, bod og gang. Nærhet til sentrum og til alle fasiliteter. Her er det ingen innskudd, kun leie og depositum.

Frokost og middag blir servert
7 dager i uken.

Vi har også frisør og fotpleie på huset,
og mye sosialt samvær.

Solvang er basert på medlemskap,
og alle kan bli medlem.
Medlemskap koster kr. 1500,- for par,
og kr. 1000,- for enslig.
I tillegg kommer det en årlig avgift
på kr. 100,-.

Ta kontakt for tegning av medlemskap
på www.solvangomsorgsboliger.no
eller på telefon 51 84 90 00.

Foto: Stein Hugo Kjelby

Stavanger Sanitetsforening

Styreleder Ingrid Bergesen   Tlf. 48 14 17 02
Kontor, Madlaveien 13   Tlf. 51 52 67 88
Bo- og aktivitetssenter, Tjensvoll   Tlf. 51 87 01 10

Velkommen til: Møter for medlemmer og andre interesserte siste mandag måneden kl. 19.00.

Morgenbading og publikumsbading i varmtvannsbasseng, trening i aktivitetspark,
kafe mv. i bo- og aktivitetssenteret.

Utleie av selskapslokaler og kurs- og møtelokaler.

For mer info: ta kontakt pr. telefon eller sjekk vår nettside:

www.stavanger-sanitetsforening.no.

Vi er også på Facebook: Stavanger Sanitetsforening, frivillig organisasjon.

Stavanger
kommune

Rådgivningskontoret

På rådgivningskontoret får pensjonister bosatt i Stavanger gratis rådgivning innenfor en rekke områder:

- arv og testamente
- overskjøting av fast eiendom
- pensjon og forsikringer
- fremtidsfullmakter
- andre saker som synes det kan være nyttig å snakke med oss om.

Alle våre rådgivere har bred yrkeserfaring og vi har taushetsplikt. Rådgivningskontoret holder hus i underetasjen i Tante Emmas Hus, Kongsgata 42. Inngang fra Breiavatnet midt i Stavanger sentrum. Kontoret drives av Fellesutvalget for pensjonistforeninger med verdifull støtte fra Stavanger kommune.

Du kan ringe og bestille time på tlf 51 50 78 90 mellom kl. 10.00 og 12.00. Vi kan også kontaktes over e-mail til radgivningskontoret@stavanger.kommune.no

HaaTo privat hjemmehjelp

VI TILBYR:

Avlastning og en person å forholde seg til
Brukerstyrte hjemmehjelpstjenester
Frisørtjenester
Tid til din disposisjon
Allsidighet og fleksibilitet
Hjelp til innkjøp
Utvask av bolig

Vi etablerte hjemmehjelpstjenesten HaaTo i september 2005 som et supplement til den offentlige hjemmehjelpen.

KONTAKT OSS:

Mette Thomassen – Tlf.: 959 66 117 • Sissel E. Haarr – Tlf.: 975 64 523
E-post: mette@haato.no – www.haato.no

Stavanger
demensforening

Bli med på laget for en bedre demensomsorg, støtt forskning på demens og den lokale demensforeningen!

Er du ikke medlem, men har lyst til å bli det?

Meld deg inn i Nasjonalforeningen for folkehelsen på nettsiden nasjonalforeningen.no/bli-medlem/, eller send en e-post til Nasjonalforeningen Stavanger demensforening. demensforeningenistavanger@gmail.com

Tlf.: 938 88 591, leder Lillian Michaelsen

Følg oss på Facebook:

<https://www.facebook.com/stavangerdemensforening>

Vi vet at mange eldre sliter alene

**Dessverre glemmer
mange at livet kan bli
bedre igjen**

**Ring oss hvis du sliter eller
kjenner noen du vil hjelpe**

TIPS 51 51 59 59

Hverdager 08:00 - 15:00

Kirkens SOS 22 40 00 40

- Vi er der alltid!

Stavanger DPS, AAT, 916 51 005

alle dager 09:00 - 21:00

Rådet for psykisk helse

HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjkehus

**VELGÅ
LEV ENO**
selvmordsforebygging

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke – LHL Stavanger, Sola og Randaberg

Vi er en lokalforening med ca. 850 medlemmer og har som motto å gjøre livskvaliteten best mulig for våre medlemmer.

Vi har åpne møter den andre onsdagen i hver måned i Bekkefarets bydelshus kl. 19.00 med underholdning eller interessante temaer, kaffepause med rundstykker og avslutter med utlodning.

Vanntrim i oppvarmet basseng i Tastahallen hver torsdag kl. 19.00–21.00.
Kontaktperson Gry Tennesand tlf. 90 77 93 66.

Turtrim med innlagt kaffi og drøsepause hver onsdag kl. 11.00, møtested Gamlingen.
Kontaktperson Borghild Thorsen tlf. 51 58 02 31.

Dans 4 ganger årlig, danseaften til levende musikk på Skipper Worse, Ledaal.

Krakketrim hver tirsdag kl. 13.30 på Tasta Bydelshus. Kontaktperson: Gerd Synøve Håversen, tlf. 91 68 56 74.

LHL
Stavanger

I samarbeid med nærliggende lokallag, likemannstjeneste ved hjerte og lungeavdelingene på SUS, hver onsdag fra kl. 15.00–17.00.

Bingo og sosialt samvær i Bekkefarets Bydelshus siste mandag i hver måned kl. 18.00–20.00.

Lørdagstreff i Rosenkrantzgt. 36. første lørdag i hver måned kl. 11.00–13.00.

Hobbyklubb for damer i Rosenkrantzgt. 36. første mandag i hver måned fra kl. 17.30.

Vi arrangerer også årlig 4 kjeke bussturer.

Vårt kontor er i Rosenkrantzgt. 36 og har åpent hver mandag og tirsdag mellom kl. 11.00 og 13.00. Tlf. 51 53 40 51.

Blir du medlem får du tilsendt vårt blad 4 ganger i året. Her formidler vi fortløpende alle nødvendige opplysninger.

HØRSELSHJELPEN

Har du behov for tips eller assistanse
for bruk og stell av høre-apparater og
hørselshjelpemidler?

Erfarne brukere vil hjelpe deg.

Skipper Worse, Ledaal: den 2. torsdagen i måneden fra kl. 11 til kl. 12:30
Skipper Worse, Madla: den 2. tirsdag i måneden fra kl. 10:30 til 11:30
Skipper Worse, Tasta: den 2. tirsdag i måneden fra kl. 12:00 til 13:00

Kommunens Rådgivningskontor for hørselshemmede vil være tilstede på Skipper Worse, Ledaal, den 2. torsdagen i måneden fra klokken 11.00-12.00

Ta kontakt med administrasjonen for mer informasjon

ER DU CI (COCHLEA
IMPLANTAT) BRUKER?

Velkommen
til CI-klubben

► På Skipper Worse, Ledaal, har vi etablert en uformell møteplass (CI-klubben) hvor CI-brukere og pårørende/nære familiemedlemmer, samt personer som vurderer CI-operasjon, kan møtes.

► Her treffes vi den 3. onsdagen i måneden fra kl. 11 til kl. 13.

Møtedatoer høsten 2021: 15. sept, 20. okt, 17. nov og 15. des.

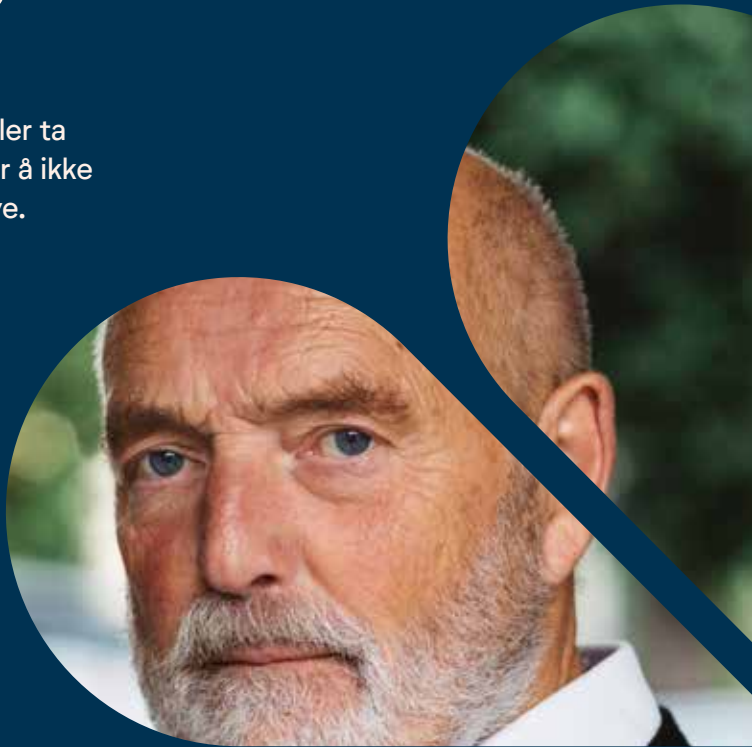
Ønsker du mer informasjon, send sms til 91157254

Det er menneskelig å ha det vanskelig.

Men alkohol løser ingen problemer. Snakk heller med noen du er glad i, eller ta en prat med fastlegen din. Alkovett er å ikke fylle på med mer når det er litt for mye.

Les mer på avogtil.no

Har du litt tid til overs og kan tenke deg å besøke ensomme eldre?

Er du pensjonist og har noen timer ledig på dagtid? Du kan besøke en person som opplever ensomhet og bidra med ditt selskap. Du kan dele dine interesser og erfaringer med andre. Kanskje har dere noe felles å snakke om? Som besøksvenn kan du bidra med en hyggelig stund for en som er mye alene. Er du interessert?

Vi trenger frivillige til å besøke personer som enten bor hjemme eller på sykehjem, for samtaler, et måltid, lesestund, turgåing eller andre sosiale aktiviteter. De frivillige som ønsker å besøke en hjemmeboende, vil alltid få en fast person å besøke. De frivillige på sykehjem kan velge om de vil besøke en fast person eller delta i noen av sykehjemmets aktiviteter. Alle frivillige får opplæring, oppfølging og veiledning.

Ønsker du å bli besøksvenn blir vi glade om du tar kontakt på stavanger@redcross.no eller ring koordinator Birgitte Nordnes på 907 86 958 eller 51 52 38 50. Du kan også registrere seg på www.mittrodekors.no.

TANTE EMMAS HUS – FOR SENIORER

Kongsgata 43, tlf. 51 50 72 71

Kafe Breiavatnet er åpen
Mandag til fredag: kl. 11.00 – 15.00

Kafe hvor byens seniorer kan møtes. Kafeen har byens flotteste utsikt over Breiavatnet.

Meny:

Smørbrød, focaccia, salat, kaker, kaffe, cappuccino og sjokolade. Vi har også glutenfritt tilbud! Frokostservering hver første tirsdag i måneden kl. 10.30.

Vennetreff på Kafe Breiavatnet

Kom gjerne innom på besøk på Kafe Breiavatnet. Flere vennegrupper, kolleger, skolevenninner/kamerater eller de som har bodd i samme gate treffes i kafeen. Ta kontakt for nærmere avtale.

SR-bank pensjonister som treffes på Kafe Breiavatnet hver 2.torsdag

Rådgivningskontoret for pensjonister:

Åpningstider: Mandag – fredag: kl. 10.00 – 12.00
Tlf. 51507890, epost: radgivningskontoret@stavanger.kommune.no

Rådgivningskontoret driver gratis rådgivning for pensjonister og hjelper til med utfylling av skjemaer, søknader, testamenter, osv.

Rådgivningskontoret for hørselshemmede:

Åpningstider: 1.Torsdag: i mnd. kl. 11.00 – 12.00
De gir råd og veiledning om tilbud og rettigheter for personer med nedsatt hørsel.
(Rådgivningskontorene følger skolens ferie)

Bilde (før mars -2020) av «Ungane i Gadå» fra Lagårdsveien som treffes på Kafe Breiavatnet hver 3.torsdag.

Aktiviteter i Tante Emmas Hus!

Trenger du hjelp med data?

Tante Emmas Hus – for seniorer har åpent hus om opplæring i bruk av PC, nettbrett og smart-telefon onsdag 19. og torsdag 20. oktober kl. 11-14. Ingen påmelding, det er bare å komme!

Seniornett Dataklubb i Tante Emmas Hus

Hjelp med mac, pc, smart-telefon, ipad eller andre nettbrett. Trenger du hjelp til å komme i gang med bruk av pc, nettbrett eller smart-telefon? Hver onsdag og torsdag kan du få hjelp.

Slektsgranskningsgruppe

Ønsker du å vite mer om slekten din? Hver mandag kan du få hjelp til å få lære mer om hvordan du skal gå frem for å finne ut mer om slekten.

Frivillige veiledere i Tante Emmas Hus kan hjelpe deg med å komme i gang.

Du trenger ikke ha forkunnskaper om data, men vi ønsker også deg velkommen som ønsker å lære litt mer. Du kan få en til en opplæring eller delta i

undervisning i mindre grupper. Ingen spørsmål er dumme. Kom innom for en prat, eller ta en telefon til Brit tlf. 51507214 for å få nærmere opplysninger.

Strikkekafe:

2.torsdag i mnd. Ta med deg strikkesøyet og kom. Åpen kafe!

Kunstutstilling

Åpning av kunstutstilling av

Magne Austigard onsdag 5. oktober. kl. 18.00. Det blir kulturkveld torsdag 13. oktober. kl. 18.00.

Åpning av kunstutstilling av

Øyunn Wathne Sæther onsdag 9. november kl. 18.00. Det blir kulturkveld torsdag 17.november kl. 18.00.

Kulturlørdag

Lørdag 15.oktober kl. 12.00 – Sang koret - Drollehållå Sangerknaben mit Budeien

Lørdag 8.november kl.12.00 – Jazzkonsert av Mood Indigo. Konserten er støttet av Den Kulturelle Spaserstokken.

Søndag 11.desember kl. 13.00 – 15.30. Syng Julen Inn Bestilling/Salg av billetter i Tante Emmas Hus.

Sjakk

Kan du spille sjakk? Tante Emmas Hus har mottatt flere sjakkbrett fra Sjakk & Samfunn. Har du lyst til å spille sjakk eller lære andre å spille sjakk så er det fint om du tar kontakt.

Frivillig til Dataklubb

Dataklubben drives av frivillige pensjonister med gode data-kunnskaper. Kan du tenke deg å være med som frivillig hjelper på vår dataklubb så er du hjertelig velkommen. Kom innom en onsdag og se om dette kan være noe for deg eller ta kontakt med Brit på tlf. 51507214.

Frivillig til Kafe

Tante Emmas Hus har frivillige som er med og driver kafeen. Har du lyst til å være med å jobbe på kafeen, så ta kontakt med Brit på tlf. 51507214.

Selskapslokale med byens fineste utsikt over Breiavatnet!

Selskapslokale til leie i anledning fødselsdager, barsedåp, konfirmasjon og selskap.

Lokalet kan også leies til møter for lag og foreninger. Lokalet har piano, musikkanlegg, prosjektor, teleslynge og internett. Kom gjerne innom for å se lokalet.

Ta kontakt m/daglig leder Brit Bjørkli tlf. **51 50 72 14/ 51 50 72 71**

eller tanteEmmas.hus@stavanger.kommune.no for nærmere opplysninger.

Se vår hjemmeside: www.stavanger.kommune.no

Alle er velkommen til Tante Emmas Hus – for seniorer

VELKOMMEN TIL SKIPPER WORSE!

På Eiganes, Madla og Tasta har vi sosiale møteplasser med mange kjekke aktivitetsgrupper. Vi har strikkekafe, diskusjons- og samtalegrupper, sangkor, quiz, allsang, linedans, snekkerbod, sjakk og bridge, kulturklubb, hageklubb, fritidskurs, trening, turgrupper og m.m..

Vi arrangerer også dagsturer med buss og reiser utenlands.

Kafeene våre er for alle og lokker med deilig bakst og andre godsaker.

Ta kontakt direkte til våre senter for å høre mer. Vi har felles telefonnr. 51 56 43 30. Du kan også besøke hjemmesiden vår www.skipper-worse.no

MIDDAG PÅ DØREN

Vi leverer middag og dessert til hjemmeboende som ønsker eller trenger det. Ingen aldersgrense! Dette er næringsrik og variert kost ut fra en valgfri meny.

Middagen leveres vakumpakket i praktisk emballasje, og vi anbefaler oppvarming i mikrobølgeovn.

For mer informasjon og bestilling, kontakt oss på tlf.nr. 51 56 43 30 (tast 5) eller 411 05 703. Se hjemmesiden vår www.skipper-worse.no for ytterligere opplysninger

LYST TIL Å BLI MED I SKIPPER WORSE-KORET?

Vi øver sammen på Ledaal en gang i uken under ledelse av dirigent Rønnaug R. Bakke. Det er hyggelig og sosialt. Bli med, vel, for «å få synge litt, det gjør oss glad!»

Det koster kr 650,- i halvåret.

VELKOMMEN TIL SKIPPER WORSE!

På Eiganes, Madla og Tasta har vi sosiale møteplasser med mange kjekke aktivitetsgrupper. Vi har strikkekafe, diskusjons- og samtalegrupper, sangkor, quiz, allsang, linedans, snekkerbod, sjakk og bridge, kulturklubb, hageklubb, fritidskurs, trening, turgrupper og m.m..

Vi arrangerer også dagsturer med buss og reiser utenlands.

Kafeene våre er for alle og lokker med deilig bakst og andre godsaker.

Ta kontakt direkte til våre senter for å høre mer. Vi har felles telefonnr. 51 56 43 30. Du kan også besøke hjemmesiden vår www.skipper-worse.no

SENIORENE

Seniorer utfører hagearbeid, vedlikehold, maling m.m.

Tlf. 970 57 643 • stavanger@seniorene.no • seniorene.no

Senior Ynglingen

8. september kl 11.00-13.00 i Stokka kirke
Leif Jone Ølberg: Fra operaens verden

Leif Jone Ølberg er utannet i Stavanger, London og København. Etter operaakademiet i København har han vært ansatt som solist i Den Kongelige Opera i København og Den Jyske Opera i Århus der han bl.a. har sunget tittelrollene i Barberen fra Sevilla og Tsaikovskijs Eugen Onegin. Han har sunget i flere land i Europa og er den eneste norske operasanger som har sunget i en afrikansk opera, Nyanga, i Kenya.

22. september kl. 11.00-13.00 i Stokka kirke

Helge Simonnes: Når konspirasjonsteorier og religiøs retorikk truer demokrati og verdensfred.

Om kirkenes støtte til Vladimir Putin og Donald Trump. Simonnes var redaktør i avisa Vårt Land i 25 år.

Øvrige datoer for møtene i Ynglingens lokaler på Tjensvoll:

13. og 27. oktober

10. og 24. november

8. desember. Julemøte.

Du finner oss også på facebook: Senior Ynglingen Stavanger

Trenger du ekstra omsorg?

- Sosialt samvær
- Følgetjenester
- Reisefølge
- Matlaging
- og mye mer

Ta kontakt med: **Omsorg for alle**

Tel: 932 56 716

VIL DU BLI FRIVILLIG I KREFTFORENINGEN ?

Vi ser etter deg som vil bruke noe av din tid til støtte for kreftpasienter og pårørende. Kreftforeningens frivillige er uunnværlige i driften av våre tilbud.

Vi trenger flere frivillige både på dagtid og kveld. Ta kontakt med oss for en uforpliktende prat, så finner vi i fellesskap den aktiviteten som passer for deg. Vi tilbyr god opplæring og veiledning og et trivelig fellesskap.

Kreftforeningens distriktkontor Stavanger
Kontakt anne.sofie.gronn@kreftforeningen.no eller per telefon 97779029

Våre tilbud

- Hverdagshjelpen – Enkel hjelp når kreftene ikke trekker til.
- Kjøretjenesten – En trygg og trivelig kjøretur til lege og sykehus.
- Treffpunkt – For barn og unge som er pårørende
- Vardesenteret – Kurs, temamøter og veiledning eller bare en god samtale.

Hinna Sanitetsforening

Leder Mia Hetland – tlf. 924 18 235
Utleie av Idun – tlf. 911 41 719

Velkommen til:

Foreningsmøte 1. tirsdag i hver måned
kl. 19.00.

Seniordans hver onsdag kl. 14.30-16.

Torsdagskafé hver torsdag kl. 11.-12.

Dataklubb hver torsdag kl. 10.00.

Kvernevik Sanitetsforening

Formiddagstreff for pensjonister hver
onsdag fra kl. 09.30 til 13.00 i Sunde og
Kvernevik bydels hus.

Salg av smørbrød og vafler. Bingo.
Velkommen!

For spørsmål ring:

Olaug Svendsen 98 88 61 91

Torhild Warland 99 03 04 93

Kirkens SOS trenger *flere* frivillige!

Trenger DU en prat - ring 22 40 00 40

Har DU tid til å lytte til andre og vil bli frivillig - ring 971 70 995

993HJELP™

TIL ALT MULIG

VI ER TOTAL LEVERANDØR
AV ALLE TYPER
HÅNDVERKTJENESTER
OG KAN HJELPE MED

- ♣ TØMMERARBEID
- ♣ MURERARBEID
- ♣ MALERARBEID
- ♣ RØRLEGGERARBEID
- ♣ ELEKTRIKERARBEID
- ♣ FLISELEGGING
- ♣ HAGEARBEID
- ♣ OG MYE MER

VI PÅTAR OSS OGSÅ TOTALRENOVERING AV
BADEROM

Ta kontakt på

Tlf. 993 45 357

www.993hjelp.no

STYRKETRENING

STYRKETRENING for deg over 60 år

Styrketrening er en av de viktigste treningsformene for å opprettholde en god funksjon og mobilitet. Det anbefales at øvelser som gir økt muskelstyrke til store muskelgrupper bør utføres to eller flere dager i uken.

Ukentlig styrketrening er viktig for å fungere og ha god helse. Trening virker uansett hvor gammel du er. Det er aldri for sent å bli litt sterkere.

KOM TIL OSS OG TREN STYRKE

Du kan trene to ganger i uken på treningsstudioet gratis ut 2022 (gjelder for deg som ikke har trent hos oss før).

Vi har flinke veiledere og instruktører som kan hjelpe deg i gang.

Åpningstider i studio:

Mandager og onsdager kl. 08.30-18.00

Tirsdager, torsdager og fredager kl. 08.30-15.00

Ta kontakt for mer informasjon og påmelding: AKTIV@skipper-worse.no eller tlf.nr. 900 68 451

Føler du deg noen ganger ensom? Da kan kanskje en besøksvenn hjelpe

Ensomheten kjenner ingen alder, og det finnes mange ensomme blant både eldre og yngre. Røde Kors Besøktjeneste bidrar til å gjøre hverdagen lettere for svært mange mennesker.

Rundt om i landet finnes det flere tusen frivillige besøksvenner som besøker mennesker både i private hjem og på institusjoner. De fleste besøksvenner har én person de besøker fast, som regel en time eller to i uka.

Besøksvennen og den som får besøk bestemmer sammen hva de skal gjøre. De går turer eller gjør andre sosiale aktiviteter – eller treffes bare for å prate. Den ukentlige kaffekoppen med en besøksvenn er en verdi som vanskelig lar seg beskrive eller måle.. Ønsker du en besøksvenn blir vi glade om du tar kontakt på stavanger@redcross.no eller ring koordinator Birgitte Nordnes på 907 86 958 eller 51 52 38 50, Dersom du bor på sykehjem og ønsker besøksvenn, må du ta kontakt med frivillighetskoordinatoren på sykehjemmet om dette.

FOTPLEIE – Kr. 600,-

Husk å stelle godt med undersåttene dine, de bærer deg rundt hele dagen...

Janes Fotpleie Tlf. 95 05 71 76

Org.nr. 81727772

Du får:

- mykgjørende fotbad
- filing av hard hud
- fjerning av gamle neglebånd
- filing/stelling av negler
- massasje
- neglelakk (ikke inkludert, kr. 100,-)

Jeg tar med meg utstyret og kommer hjem til deg!

GATEMAGASINET
ASFALT

KR 100,- HALVPARTEN GÅR TIL SELGER gatemagasinetasfalt.no

Senior Norge

Senior Norge, Rogaland har åpent møte på Madla bydelshus onsdag 2. november kl. 1130

Leder for utvalg for Helse og velferd Dag Mossige skal snakke om den nye reformen «Bo trygt hjemme» som skal erstatte den kjente reformen «Leve hele livet»

Møte er åpent for alle og det blir mulighet å stille spørsmål om aktuelle spørsmål innen eldreomsorgen.

Aud Klovning Knudsen.

Tannlegevakt

Vi hjelper med akutte problemer, enten det er smerte, løse fyllinger eller andre tannproblemer.

Ring: **91785003**

(Ring hvis du ønsker konsultasjon)
Tannlege Follegg AS, Kannikbakken 6
(4.etasje over Vitus vaktapotek)
4005 Stavanger.

HELSEHUSET STAVANGER

AVDELING FOR HELSEFREMNING OG MESTRING

Vi støtter dere innbyggere
til å fremme egen helse
for et meningsfylt og aktivt liv.

Nysgjerrig?

Les mer på vår nettside
bit.ly/hhstavanger

Stavanger
kommune

SESAM

Lær å leve godt med demens

Vi søker etter deltakere til et kurs i hvordan man kan leve best mulig med demens. Deltakerne må være over 65 år og ha demens i en tidlig fase.

Bli med på kurs!

Kurset gir råd og tips om hvordan hverdagen kan mestres. Forskningsresultat viser at kurset hjelper – blant annet får deltakere mindre depressive symptomer.

SAMMEN FOR MER KUNNSKAP

Jo flere som er med, desto mer kunnskap får vi om hvordan mennesker med diagnosen kan hjelpes.

GJENNOMFØRING

Kurset varer i 10 uker, og man gjennomfører det hjemme hos seg selv. Alt foregår via et nettbrett som deltakerne får låne i kursperioden. Det er ukentlige nettmøter med tre andre kursdeltakere og to kursledere.

KURSET ER EN DEL AV SHAPE

SHAPE er et omfattende, internasjonalt forskningsprosjekt på demens. For mer informasjon om studien: www.shapeproject.eu

LURER DU PÅ NOE?

Ta kontakt med:

SESAM – Regionalt kompetansesenter for eldremedisin og samhandling

Telefon: 90 79 92 85

E-post: sesamforskning@sus.no

Sammen åpner vi opp for en bedre alderdom!

Kurset har gitt oss rom for å snakke om sykdommen – om framtiden.

Kursdeltager

Skipper Worse Sport

Skipper Worse Sport har vært aktiv i 35 år den 12.02.2020. Vi er en uavhengig forening av voksne, glade kvinner og menn fra 60 år, som liker å trimme.

Hver tirsdag og torsdag trimmer vi i Stavanger Idrettshall SAL A. Fra kl. 09.00 til kl. 11.00 kan du spille badminton eller bordtennis. Fra kl. 11.00 til kl. 12.00 er det musikk og gymnastikk.

Vi har god plass og greie garderober med dusj. Vi er nå 135 medlemmer og betaler kr. 300 i årskontigent. Er du nylig blitt pensjonist og søker litt nye bekjenskaper i fritiden? Da er vi en gjeng muntre pensjonistdamer som har plass til deg.

For opplysninger:
Berit Garvik
berit.garvik@wemail.no
Mobil: 951 12 122

Formiddagstreff høsten 2022 Tjensvoll Kirke

- 11. oktober: «Ønsketransporten» med Børge Hognestad
- 25. oktober: «Framtidsfullmakt» med Christian Backe fra Rådgivningskontoret Elders hus.
- 9. november: Tema kommer senere
- 22. november: «Stavanger på 60 tallet» med Mari Anne Næsheim Hall
- 13. desember: Else Rasmussen forteller om «Julefeiring i utlandet».

Formiddagstreff er for alle. Vi møtes kl 11.00 to tirsdager i måneden. Her blir det noe for enhver smak;

Her blir det noe for enhver smak;

- foredrag
- smørbrød og kaffe
- allsang og utlodning
- andakt

Hjertelig velkommen!

Er måltidsvenn noe for deg?

“Måltidsvenn” er et tilbud til deg som ønsker “en venn” å dele et varmt måltid med en dag i uken. Måltidsvennen er en frivillig som er engasjert ved kommunens frivilligsentral. Maten som kun krever oppvarming, bestilles og leveres fra en lokan leverandør. Måltidsvennen kommer hjem til deg til en avtalt dag, og dere blir sammen enige om detaljene rundt måltidet. Utgifter til et varmt måltid med dessert dekkes av prosjektmidler.

Forskning viser at det å spise sammen og ha et hyggelig måltid kan ha positiv innvirkning både i forhold til matglede og trivsel. Har du sittet mye alene i forbindelse med smittesituasjonen vi har vært igjennom? Strever du og med appetitt og måltidsglede, er gjerne dette noe for deg?

Ta kontakt med Tove Øie på e-post: tove.oie@stavanger.kommune.no eller tlf.: 91878561 dersom du ønsker en måltidsvenn eller om du vil vite litt mer om ordningen.

Scann QR-koden for å lese mer om Helsehuset og hvordan du kommer i kontakt med oss.

Pensjonistuniversitetet

Stavanger

Pensjonistuniversitetet Stavanger er en frivillig organisasjon for personer over 60 år. Vi arrangerer hver måned foredrag over aktuelle temaer.

Program høsten 2022

19. oktober	Assisterende helsedirektør Espen Nakstad Pandemier og epidemier gjennom tidene
23. november	Forfatter Tom Brenne Litterære julehefter fra Stavanger
14. desember	Frilansjournalist og forfatter Anne Synnøve Simensen Nobels fredspris gjennom 120 år

Alle foredrag holdes i Kulturhuset Sølvberget kl. 11.

Medlemskontingent for 2022 er kr. 400. Medlemmene har gratis adgang til foredragene.

Inngangspenger for ikke-medlemmer er kr. 100.

Hjemmeside: www.pustavanger.net, e-post: post@pustavanger.net

Sunde Bedehus

Sundeveien 29,

Telefon: 922 53 496

Formiddagstreff:

Tirsdag 25. oktober

Andakt v/ Kristin Dyrstad

Tirsdag 22. november,

Andakt v/ Runar Landro

Du er velkommen til
hyggestunder i trivelig miljø.

Å leve med osteoporose

Stavanger og omegn

Osteoporoseforening inviterer til møte tirsdag den 18. oktober klokka 18.00 i Stavanger Sanitetsforening sine lokaler, Madlaveien 13.

Osteoporosesykepleier Synnøve Sørli vil snakke om hvordan det er å leve med osteoporose. Det blir god anledning til å stille spørsmål.

Medlemmer i osteoporoseforeningen har fri adgang. For andre er det kr 50.- i inngangspenger. (Vipps eller kontanter).

Kaffe med enkel servering.

Alle er hjertelig velkommen.

Ingjerd.mestad@gmail.com

Frivillig for kvinner med flerkulturell bakgrunn?

Frivillighetsarbeidet gjør at man får bety noe for andre, og la andre bety noe for seg. KIA har norskopplæring og aktivitet for kvinner med flerkulturell bakgrunn.

Vi arbeider med kvinner som ønsker å bli bedre i norsk og bedre integrert i det norske samfunnet. Som frivillig i KIA får du anledning til å bli kjent med fantastiske mennesker fra ulike deler av verden.

Vi ser etter frivillige som ønsker å gå tur, noen de kan snakke norsk sammen med og frivillige til digital leksehjelp. Har du lyst til å bidra?

Vi benytter enkle digitale verktøy som alle får til, og overholder smittevern på tur.

Ta kontakt med oss på tlf: 458 70 329 eller marianne.fjermestad@kianorge.no

Formiddagstreff i Stokka kirke

Høsten 2022

Onsdag 12. oktober kl 1100:

Margunn Pettersen: «Kystpilegrimsleia – en St. Olavsveg»

Onsdag 9. november kl 1100:

Brit Svendsen Mjøltnes:
«Hjelpemidler ved hørselssvikt»

Onsdag 14. desember kl 1100:

Inge Takle Mæstad:
«Samme by – forskjellige verdener»

Fredag 25. november klokka 1800 blir det ADVENTSFEST i Stokka kirke

Program:

Håkon Kessel: «Silkeveien før og nå»
Middag
Underholdning
Utlodning
Andakt
Kaffe og kaker
Påmelding

Våren 2023 blir det formiddagstreff 11. januar, 8. februar, 8. mars, 12. april og 10. mai. Alle formiddagstreffene begynner klokka 1100.

TRADISJONELT BOKHÅNDVERK

ERLAND A/S

Sjøhagen 11 · 4016 Stavanger

bok@bokbinderieterland.no

www.bokbinderieterland.no

Reparasjoner · Nyinnbindinger ·

PRIVATKUNDER · BEDRIFTER

Ring 51 88 10 04 eller stikk
innom vårt verksted i Hillevåg

Et komplett bokverksted siden 1989

Bli medlem i Byhistorisk forening Stavanger!

Dersom du er interessert i Stavangers historie, er vår forening noe for deg. Som medlem får du innbydelse til åtte-ti foredragskvelder/byvandringar årlig samt to nummer av foreningens magasin *Stavangeren*. Magasinet er på ca. 100 sider og inneholder stort sett bare spesialskevne artikler. Alt dette er inkludert i medlemskontingenten som er kr 400 for enkeltmedlem og kr 550 for familiemedlemskap.

På våre nettsider - www.byhistoriskforening.org - finner du mengder av historisk stoff om Stavanger og også mer informasjon om foreningen og arrangementene. På nettsiden kan du også sende din innmelding. Du kan også sende e-post til pedersen@marstad.net eller ringe/ sende sms til 908 28 467.

Rosenberg Pensjonistforening

Rosenberg Pensjonistforening har sine møter i Rosenberg Idrettshall. Her disponerer vi kontorplass, møtelokale og treningslokale. Fotball, gymnastikk og apparat trening er populært. Vi møtes hver mandag og torsdag fra kl. 07.00–11.00. Treningen starter kl. 08.15. Det er også mulig å møte opp for en kopp kaffe, og drøs med

tidligere kolleger. Første torsdag i måneden, har vi medlemsmøte som begynner kl. 10.00. Her har vi som regel en innleder med populære/viktige emner. Pensjonistforeningen er åpen for pensjonister fra Rosenberg Verft, men tar også imot personer som tidligere har vært ansatt ved verftet, eller som på annen måte har spesiell tilknytning til bedriften. Har du lyst til å være med oss, kan du ta kontakt med oss mandag eller torsdag i Rosenberg Idrettshall mellom kl. 08.30 og 11.00, eller direkte til lederen Karl Børge Larsen, tlf. 452 69115.

Landsforbundet for offentlige pensjonister

Rogaland Sør lokallag

Landsforbundet for offentlige pensjonister (LOP) er en politisk og livssynsmessig nøytral organisasjon for alle som har arbeidet i kommune, fylkeskommune og/eller stat.

Alle som har arbeidet i offentlig sektor, er tjenestepensjonister.

Dessverre er tjenestepensjonsordningen nå under press. LOPs hovedoppgave sentralt er å sikre våre pensjonsrettigheter, slik at vi får vår rettmessige andel av den pensjonsordningen vi har betalt inn til gjennom hele våre yrkesaktive liv.

LOP-medlemmer som ønsker det, får gratis, personlig og konfidensiell bistand i pensjonssaker og i saker som berører testamente, arv, skifte, booppgjør og fremtidsfullmakt.

Lokallaget, **LOP Rogaland Sør**, støtter forbundets sentrale arbeid, og tilbyr et fellesskap der vi samles og deler opplevelser. Fullstendig vårprogram sendes til alle medlemmer i begynnelsen av januar. Høstprogrammet sendes ut i juni.

For mer informasjon, fullstendig program og/eller innmelding, se hjemmesida vår, www.lop.no/rogaland

eller kontakt lokallagsleder Bjørg Brekke Sørskog:

E-post: bjorg.brekke.sorskog@kleppnett.no Tlf. 906 69 184

Medlemskontingenten er kr 400 per år.

Medlemmer av Norsk Sykepleierforbund eller Norsk Radiografforbund, betaler bare lokallagskontingent, kr. 120, da disse forbundene dekker den sentrale delen av kontingenten for sine medlemmer.

Når dette leses, er deler av høstens program i LOP Rogaland Sør historie: Medlemsmøte i Fredheim Arena, Sandnes, bedriftsbesøk i Høg-Jæren Vindpark med påfølgende lunsj på Holmavatn, reise til Irland (Limerick og Dublin), dagstur til lands og til vanns i Bjerkreim.

Glimt fra gjenstående program høsten 2022.

Medlemsmøter:

19.10. kl.11.00: Underetg. Frøyland og Orstad Kyrkje.

- Foredrag v/seniorrådgiver og lege Hans Petter Torvik: «Covid 19 og andre pandemier».
- Kulturelt Innslag ved harpist Elsbjeta Dabrowska.

30.11. kl. 18.00: Førjulsfest i festsalen i Klepp Rådhus.

- Kommentator og tidligere redaktør Tom Hetland: «Ei vandring inn i pensjonistlivet: Færdaminne frå ein tur frå Sirdalen til Galdhøpiggen».
- Kulturelt innslag ved mannskoret FRIMENN ledet av Terje Vold.

Reise:

05.10 – 12.10: Italia: Roma og Sorrentohalvøya.

Kurs:

09.11. kl. 11.00: Fredheimsloftet 3. etg, Fredheimsvegen 4, Kleppe:

- «Fremtidsfullmakt - valg av fullmektig, viktige punkter og formelle sider».

Kulturtilbud:

Ved Sandnes Kulturhus får medlemmer LOP-rabatt på enkelte forestillinger som annonseres i vårt program. (Rabattkode må oppgis ved bestilling.)

Det er fortsatt mulig å melde seg på noen av arrangementene ovenfor.

Medlemmer som melder seg inn i LOP i 2. halvår, betaler halv kontingent, kr 200, frem til nyttår. (For medlemmer av Norsk sykepleierforbund og Norsk Radiografforbund, blir kontingenten kr. 60.)

HINNASENTERET

Kurs- og aktivitetssenter

For den som ønsker å få mer ut av trygde- og pensjonisttilværelsen. På senteret finner du mange forskjellige aktiviteter som turgåing, kurs- og gruppevirksomhet, seniorklubben, kafé samt mulighet for frisør og fatterapeut.

Program Høst 2022:

Mandag:

Håndarbeidsgruppe kl.10.00, Datagruppe kl. 10.00, Kunst- og kulturgruppe kl.10.30, Fransk konversasjon kl.11.00 og Hva har skjedd kl.12.00.

Tirsdag:

Bridge for viderekomne kl.10.00, Sy-treff kl.10.00, Turgruppe kl.11.00 og Sosialt treff for enslige og aleneboende 11.30.

Onsdag:

Spansk kl.10.00, Kurs i bridge for nybegynnere kl.10.00, Andakt i kirkerommet kl.10.15, og Seniorklubben 10.40.

Torsdag:

Yogakurs kl.9.30 og Bridgekurs for viderekomne kl.10.00.

Fredag:

Malegruppe kl.10.00, "Snekkerboden" kl.10.00 og Åpen kafé kl. 11-13.

Programfoldere for høsten 2022 vil bli lagt ut på Hinnasenteret og i Hinna kirkes våpenhus.

Du finner det også på nettsiden www.hinnasenteret.no

Spørsmål om program og påmelding til kurs mm.: tlf. 51 90 57 90

Friseur og fatterapeut Farah. H. Razavi, mob.: 41649566

NB! 40 års jubileum uke 37 med festdag 16. sept. kl. 11.00

Julelotteri 14. des. kl.11.00 Vi serverer grøt, kaffe og julekaker

Vi vil gjerne ha flere med på de forskjellige aktivitetene.

Håper dette kan friste og om du ønsker å tar en telefon og ringer oss.

Hilsen oss på Hinnasenteret

FRIMERKESAMLING ER EN HYGGE LIG HOBBY

Har du en frimerke-
eller postkort-samling?
Kanskje tiden er moden
for å gjøre noe med

samlingen, da er du velkommen i
STAVANGER FILATLIST-KLUB

Medlemmene ser fram til å møte deg og samtale om dine samlerinteresser.

Et kåseri om et samleområde holdes ofte på møtene.

Det arrangeres klubbauksjoner, bytteleder har med utvalgshefte, du kan bytte eller selge til hyggelige priser. Du kan få fylt «huller» i samlingen din til gunstige priser.

Du er velkommen som gjest på våre møter,
liker du deg hos oss vil vi gjerne ha deg som medlem.

MØTEDAGER HØSTEN 2022

Oktober 11. og 25. November 8. og 22. Desember 13. Julemøte

Vi holder møtene

på Ågesentunet, Ågesenveien 6 i Hillevåg,
dørene åpner klokken 18:30,
andre og fjerde tirsdag i måneden.
På møtene serverer vi kaffe og noe å bite i.

VELKOMMEN!

STAVANGER FILATELIST-KLUB

DATAHJELP PÅ STORHAUG

Er det vanskelig å finne fram på internett, i apper, betale regninger eller finne det du trenger fra kommunen? Her kan du spørre om alt! Kurset er gratis og finner sted hver 1. tirsdag i måneden med følgende tema:

6. SEPTEMBER KL. 18-20:

TEMA: FAKTURA/AVTALEGIRO

SpareBank 1 Sr-Bank stiller med en person fra Domkirkeplassen for å fortelle om hva banken kan hjelpe deg som kunde med og bruk av elektroniske banktjenester. Stavanger kommune stiller med to rådgivere fra utgående faktura som kan svare på spørsmål ang fakturaer fra Stavanger kommune og som kan hjelpe med etablering av avtalegiro på dine fakturaer

4. OKTOBER KL. 18-20:

TEMA: STAVANGER KOMMUNE - MIN SIDE

Hva er Min side, hvorfor trenger jeg å vite om det, hva finner jeg her og hva finner jeg ikke.

For eksempel:

- noen typer brev sender kommune ut digitalt, disse finner du på Min side
- tømmekalender - når hentes avfallet i de forskjellige søppelspannene
- alle fakturaer som kommunen har sendt til deg. Her kan du også be om betalingsutsettelse eller dele faktura i månedlig innbetaling

- flere tjenester kommer etter hvert – følg med!
- har du forslag til noe du ønsker å finne på denne siden, fortell oss om det!

1. NOVEMBER KL. 18-20:

TEMA: DATASIKKERHET

Hva man må gjøre for å ta del i det digitale samfunnet på en trygg måte

6. DESEMBER KL. 18-20:

TEMA: BANK-ID OG DIGIPOST

Har du opprettet digipost-konto? Har du byttet til den nye bank-id løsningen?

I TILLEGG KAN DU FÅ INDIVIDUELL DATAHJELP I KVITSØYGATA 3, DE TIRSDAGENE NÅR DET ER "SUPPE VED LANGBORD".

Kurset passer for seniorer og andre.

Påmelding: 91533553

Sted: Storhaug frivilligsentral, Kvitsøygate 3 (inngang ved siden av Coop extra/apoteket)

Hei alle pensjonister

Vi vil øke kapasiteten i gruppen og ta med flere. Er du nylig blitt alene som pensjonist eller lignende? Kanskje du har fått litt god tid nå og søker nytt nettverk?

Vi er en gjeng med kjekke damer som treffes med jevne mellomrom. Tilbudene er mange og vi søker dere som har lyst og tid til bli kjent med nye. Ta kontakt på mail sissel.kvale@lyse.net så snakkes vi.

Røde Fjær aksjonen gjennomføres hvert 5. år, og finansierer m.a. Ridderrennet på Beitostølen - verdens største vintersportsuke for syns- og bevegelseshemmede.

Vi er gode venner som hjelper andre. Vil du bli med oss?

Lions er en verdensomspennende, frivillig serviceorganisasjon med 1,4 millioner medlemmer i 210 forskjellige land. I Norge er vi 10 tusen medlemmer i 435 forskjellige klubber. Vi er politisk og religiøst nøytrale, men har felles verdigrunnlag og felles mål. Vi har et stort fokus på klubbenes egne nærområder med tiltak for eldre og for barn og unge - først og fremst i miljøer hvor noen lett faller utenfor.

Det er 9 Lionsklubber i Stavanger, ca 300 kvinner og menn som bruker litt av sin fritid for å hjelpe andre:
LC Stavanger - LC Stavanger/Finnøy - LC Stavanger/Gyda -
LC Stavanger/Hafsr fjord - LC Stavanger/Harald Hårfagre -
LC Stavanger/Hinna - LC Stavanger/Jåtten -
LC Stavanger/Tasta - LC Stavanger/Øyane

LIONS
RØDE
FJÆR

Kontakt vår soneleder om du ønsker informasjon om medlemskap. Telefon: 977 17 342

Returadresse:
«Mortepumpen»
Innbyggerservice
Olav Kyrresgt. 23,
Postboks 8001
4068 STAVANGER

Datahjelp

Vil du lære å bruke smarttelefon, PC eller nettbrett? Vil du kjenne deg tryggere på internett? Kom innom et av våre tilbud, så hjelper vi deg!

Hundvåg

Drop- in hver mandag klokken 11.30 – 14.00 i kafeen på Øyahuset. Ingen påmelding. Ta kontakt med Ann Therese Madland på Hundvåg frivilligsentral dersom du har spørsmål: ann.therese.madland@stavanger.kommune.no eller 992 90 718.

Storhaug

Kurs over 12 ganger. Første tirsdagen i hver måned i Kvitsøygaten 3 på Storhaug. Du kan selv velge om du deltar på en kursdag eller på flere. Påmelding til storhaug.frivilligsentral@stavanger.kommune.no eller 915 33 553.

Vikevåg

Innbyggerservice har drop-in datahjelp på hverdager klokken 08.30 – 15.00 i Asalveien 6. Biblioteket har drop-in på onsdager. Mulig å booke time på mandagen.

Sølvberget

Gratis datahjelp i inntil 20 minutter, mandag til torsdag klokken 17.00 – 21.00 i informasjonssranken i 1. etasje.

Hjertelig velkommen skal du være!

Stavanger
kommune